

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Člankom in oznanila (inzerate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2, l. 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 288.

V Ljubljani, v soboto 16. decembra 1893.

Letnik XXI.

Duhovniki in volilna preosnova.

V štev. 275. poljskega „Pregleda“ („Przegląd“) je priobčil čast. g. Moškovič, duhovnik v Kašicah, jako klerikalen nasvèt gledé volilne preosnove. Vzpodbuja namreč duhovnike, naj tudi sebi pri bodoči preosnovi preskrbè več pravic. Njegove misli so nekako te-le:

V ustavi je zagotovljeno duhovnikom malo pravic, in kakor so sedaj sestavljeni postavodajalni zbori, nimajo skoro nič prijateljev, ki bi hoteli braniti njihov socijalni pomen in njihovo važnost. Zato morajo duhovniki nastopiti sami zá-se, in opirajoč se na zdravi katoliški duh vernega ljudstva, sebi pridobiti tudi v postavodajalnem zastopstvu tisto mesto, ki jim pristaja.

Prošlost govori zánje. Njihov vpliv v javnem življenju je bil nekaj zakonit in rabili so ga v korist naroda. Primas gnezemsko-poznanjski je na primer upravljal kraljestvo ob času, ko ni bilo kraljev; škofje so bili prvi svetovalci v državi. Sedaj komaj nadškofje in škofje s knežjim pridevkom spadajo v gospodsko zbornico; drugi škofje imajo svoje sedeže samo v deželnih zborih. In vendar je v državi, ki je po svoji velikanski večini katoliška, in ki mora biti tudi v svoji upravi katoliška, svèt škofov tam, koder se razpravljajo zadeve vseh državljanov, odločno potreben.

Tudi nižjim duhovnikom ne daje volilni zakon, kar jim pristaje vsled njihovega delovanja in njihovega socijalnega stališča. Saj cerkev nima prav za prav v državni zbornici nobenega zastopnika. To, da je tudi nekaj duhovnikov — poslancev, je samo slučajna stvar. In še temu je protivno občno mnenje. Kolikokrat se sliši, naj se duhovnik peča rajši s svojim brevirjem in s svojimi cerkvenimi posli, in naj se ne

meša v politiko. Volitev duhovnika-poslanca ljudi nekako spravlja v strah in ne dopada se jim.

Vsi ti ugovori so prazni. Duhovništvo potrebuje izmej sebe neko število zastopnikov tam, kjer se razpravljajo važne stvari ne samo za državo, marveč tudi za cerkev. Duhovniki-poslanci so sedaj zastopniki tega ali drugega okraja; duhovniki sami in cerkev pa nima prav nobenega zastopstva v državnem zboru.

Delavci se potegujejo zá-se in vdobé gotovo vsaj svojo kurijo. Na raznovrstnih shodih, po časopisih, s prošnjami in peticijami zahtevajo zá-se pravic. Že iz strahu se bodo udali poslanci. Bojé se njihove moči, bojé se uporov. Trdi se, da bode v prihodnosti vladal najnižji sloj. Zato potrebuje previdnih svetovalcev, in jedini sposobni v to so služabniki cerkve, da s svojim duhovnim vplivom vzgajajo delavce in jih ohranijo na pravi poti ne le v verskem, marveč tudi v družabnem oziru.

V največjo korist državnemu delujejo tedaj duhovniki, če si skušajo priboriti svoji službi in svojim nalogam primerno mesto v raznih zastopih. Zahtevajo naj tudi zá-se posebno duhovniško kurijo.

Tudi gledé aktivne volilne pravice ni vse tako, kakor bi moralo biti. Pri volitvah iz kmetskih občin volijo se takozvani volilni možje. Duhovnik-voditelj je lahko izvoljen, lahko pa tudi ne. Veliki posestnik je pa v svoji kuriji volilec že s tem, da ima določeno posestvo.

Govori se sicer mnogo o vplivu duhovskem, o njihovem pomenu, a volilna pravica tega ne kaže. Zato je dolžnost duhovnikov, da v tako imenitnem trenutju ne zamudé prilike, ki se jim ponuja. Vsaj to, da bo župnik v svoji župniji že sam po sebi volilni mož,

morajo dobiti. Delujejo naj na to, da bi bili, izvršujoč svoje duhovske in družabne dolžnosti, tam, kjer jim mesto pripada, in da bi si ne očitali kedaj: „Nos incensati, quomodo computati sumus.“

To so glavne misli imenovanega članka. Ze v štev. 277. se je pa oglasil neki Andrej Fredry, kateri priznava važnost nekaterih mislij, izraženih gledé duhovnikov in njihovih zastopnikov, toda trdi, da je za duhovnika dovolj dela na fari, koder je, in da ima dovolj posla v občinskih zastopih, v krajnih in okrajnih šolskih svètih, in drugod. Najbolj pa bode Fredry-ja to v oči, da se dotika čast. g. Moškovič veleposestniške kurije, kar je sevèda v Galiciji že blizu narodnega izdajalstva.

Cerkveni knezi so bili že od nekaj prvi svetovalci, ne samo po svojem moralnem vplivu, marveč po svojem državnopravnem stališču; ravno tako je duhovščina sploh kot zastopnica cerkvena imela mnogo političnih pravic. Dokler je država priznava cerkev kot jedino poverjeno vzgojevateljico narodov za večni namen, je bilo tako razmerje samo po sebi umevno in nepristransko, temeljita zgodovina tudi jasno kaže, kako blagodejne posledice je ta medsebojna zveza imela v družabnem življenju narodov.

Da so po cerkvi sovražnih protestantskih ali pa brezverskih zgodovinarjih navdihneni zgodovinarčki ali trobentači javnega mnenja jeli slikati prejšnje čase kot najgorjo sužnost, uma in volje, nič ne dene. Vsak, kdor si je ohranil še trohico samostojnega prepričanja, se jim smeji, saj vé in čuti, kje je gorja odvisnost in hujša služba, ali v birokratični z bajoneti in kanoni obvarovani državi, koder izmej množice vsak dan vstajajo novi tirani, ali pa tam, kjer zastopniki Kristove cerkve branijo vspešno pravico in ljubezen pri vladarjih in vladanih.

LISTEK.

Slavnostna seja trškega starešinstva.

Dogodek iz polpretekega časa. — Po stenografičnem zapisniku posnel Jurče iz Zapuž.

Bilo je v začetku meseca kozoprška v zadnjem letu po rojstvu Gospodovem. V imenitnem trgu ob Bistrici nekje na Dolenjskem je bilo nekega petka popoldne izvanredno živahno. Tržani so se sprehajali po trgu gori in doli, postajali v gručah, klicali se ter se potem glasno in odvažno razgovarjali. Vse je prihajalo iz hiš, kakor bi pričakovali nekaj posebnega. Najbolj so se drenjali pred občinsko hišo, katero nazivljejo tržani z nepopisljivim ponosom „naš rotovž“.

Torej pred rotovžem je bilo največ krika in vika. Na pragu je stal trški policaj z rudečo kapičo, katero nosi sicer samo v nedeljo in je zabranjeval vhod ljudem, ki so silili na rotovž. Tem pa ni bilo prav in jih je prav jezilo oblastno obnašanje policajsjevo.

„Vidite kroto, kako se kroti!“ — vpije med množico nekdo. „Krota, beži, da gremo notri.“

„Rotovž je naš, kdo ga je zidal, mi ali ti. Zgubi se precej!“ jezi se drugi.

„Dajte ga nu, zakaj se ga bojite? Doli ž njim! Pohodite ga, zmeneta“, tulijo zadnji in porivajo prednje.

„Kaj, vi mene? Koliko pa je vas, da bi se vas bal? Le pojte sem, ako imate korajžo, pa vam bom uro navil“, zakriči obupno stiskani trški policaj, potegne britko sabljo iz nožnice, srepro pogleda in zamahne.

„Preteto, kako je hud! Joj, moja glava!“ vpijejo prvi in se upró, da premagajo zadnje in se umaknejo razkačenemu policaju.

„Pa mi ne gremo od tod, dokler ne zvemo kaj bo. — Mi nečemo, da bi nas prodali, pa nečemo. O, župana bomo že še učili kozjih molitvic.“ kregajo se nekateri.

„Ej, udrimo na rotovž, saj je naš.“

Na policajevem obrazu se je pokazal pot od strahu, gledal je če bolj srepro in bolj grozeče vihtel svojo britko sabljo, katero bi bil lahko jahal brez škode k Sveti Ani.

„Ze gredo! Tukaj so!“ kličejo ljudje.

Po trgu primahajo možje, katere so bili pred nekaj meseci izvolili tržani v občinsko zastopstvo.

Prvi raca trški župan, obilen možak, ki si je brisal znoj s potnega čela. Tržani so mu dali prelepo ime Bajš. Za njim korakajo svetovalci in odborniki vseh skupaj kaci petnajst mož, katerih imena vam povem pozneje in jih resnično opišem po zasluženju. Zadnji je priropotal trški brivec, katero so poslali v trško zastopstvo lončarji in rešetarji, ko ni bilo drugih pripravnih mož.

„Zakaj danes ne delate?“ posvare dobrotljivo oče župan praznovajoče svoje podložne. Pri tem pa zgr-

bančijo čelo, kolikor so mogli, da bi pokazali, kako so hudi in nevoljni.

Toda ljudje niso imeli tega petka popoldne nobenega spoštovanja, nobene bojazni pred višjo gosposko v prevzvišeni osebi gospoda župana.

„Mi gremo na rotovž!“ odgovarjajo svojejglavi ljudje kratko in odločno.

„Čemu? Zakaj? Kaj iščete tam?“

„Mi gremo poslušat!“

Oče Bajš pogledajo po svoji prepokorni četi in skomizgnejo z levo ramo, kar je bilo vsem svetovalcem znamenje, da si oče župan ne vedo pomagati iz zadrege.

„Odpri vrata! veli oče župan policaju.“

„To sem jih“, oddahne se stiskani policaj in utakne svojo ostro sabljico v nožnice.

Velika vrata zaječe žalostno na zarjelih tečajih in z velikega hrama udari zatohli zrak, ki je dišal po vlagi in plesnobi. Na pragu se gospod župan obrnejo, in pogledajo po svojih podložnih proseče in opominjavaje. Tu pa zapazijo med množico trojico občinskih odbornikov. Nevoljno potresejo z obilno glavo in spregovore.

„Les pojte, da se pomenimo, kakor se spodobi! Zakaj se kujate.“

„Zato da se“ oglasi se možak.

Oj, Skomrè, Skomrè, kako se bodeš še kesal in se bodeš, ker imaš tako svojo glavo! — Zakaj se mi puntaš in še druge podpihuješ“.

Lahek je odgovor, kaj je gorje, ali: militarizem, birokratizem, kapitalizem in advokatski terorizem, ali pa — cerkveni vpliv. Mi Slovenci smo v tem oziru tudi že zaostali. Drugod so se že zdavnaj skušali otresti tega zvičajno vtihotapljenega sovraštva do prešlih časov; pri nas se pa še v šolah in v slovstvu prodaja kot jedino prava modrost.

Gledé slovstva opozarjamo samo na dr. Tavčarjeve tako zvane zgodovinske romane in povesti. Malenkostno nazirje po židovsko-liberalni šabloni veje iz njih poleg nebrojnih zgodovinskih napak. Opozarjamo tudi na to-le: Kedar hoče „Narod“ kaj posebno priveriti svoje bralce in jih elektrizovati proti nam, tedaj prične z brezobzirno razsipnostjo raznovrstnih krepkih izrazov opisavati temo in grozo srednjega veka. Cel članek se mu takrat kadi samesa grmadnega dima, iz katerega se čujejo vzdihni čarovnic, krvavi inkvizitorji bruhajo sovraštvo iz sebe, ubogi tlačan pa v nerazumljivi neumnosti klanja hrbet, na kateri mu padaja gospodarjevi udarci; duhovniki samo izsesavajo, samo sužijo; samostani so izrodek vsega zlega, hiše pregreh, kulturi samo v škodo.

Tako se opisuje prošli krščanski čas in kdor verjame, mu ni težko sklepati, da je vsled tega treba mrziti in sovražiti duhovne kot nevarne škodljivce. Čudna protislovja se v tem obziru dogajajo. Ljudje, ki poznajo mnogo dobrih duhovnikov, ki so sami skusili njihovo dobrotljivost, pozabijo na vse dobro; domišljija jim slika kar najživeje nekatere žalostne izjeme in splošna obsodba jim je nagel — napačen sklep. Tak sklep nikakor ni stalen in nespremenljiv, če ne izvira iz zle volje, marveč kaj hitro se lahko sprevrže; brez dokazovanja, nagloma kakor je zašel, se zopet tak zapeljanec sprijazni s svojim nekdanjim prepričanjem in ves vesel vidi, da to jedino ugaja njegovemu srcu.

Tu ne bomo pobijali takih že nebrojnokrat ovrženih trditev; samo to povdarjamo, da je cerkveni vpliv v javnem življenju neizmerno mnogo koristil; družba tedaj ni bila razdrobljena in spodkopana, kakor je v naših dneh; revščina ni bila najmogočnejši stan, kakor je sedaj; poštenja, ljubezni, pravice je bilo več, nego je je mej nami. Zato je Moškovičevega predloga jedro zdravo in njegove misli so upravičene. Tudi najgorji demokrat, če ima še vero, mora to priznavati. Saj se družba Bogu in Odrašeniku ne sme odtujiti in zato tudi cerkvi ne; zaradi tega pa mora biti cerkveni vpliv v državi javno priznan in pravno utrjen. Če tudi zmagajo demokratična načela in če tudi padejo predpravice plemstva in velikega posestva, krščanska ideja ne bo izumrla, ker je večna in na cerkvenih prsih bodo države in narodi srkali trdnost in stalnost.

Toda recimo odločno, kaj sodimo o Moskovičevi ideji. Ali naj duhovniki z vsemi silami delujejo na to, da si priboré lastno kurijo v državnem zboru?

„Da, puntamo se, zato se puntamo, ker smo Slovenci, kar vi niste. — Kaj ne, da smo Slovenci?“ obrne se Skomré vprašaje po ljudeh.

„Slovenci smo!“ odvrne sto glasov.

Oče župan po zarude — ali jeze, ali sramote ni še dokazano — in pravijo:

„Kaj se boste, lončarji smo in pa Kranjci, pa nič družega.“

„Ej, pa rešetarji ste pozabili povedati, oče župan“, zatuli brivec.

Po teh istinitih besedah odideta v slavnoznanu trško zbornico.

„Ljudje, ali ste slišali, kaj pravi Bajš“, hiti Skomré govoriti sosedom. „Pravijo, da nismo Slovenci, in veste kaj, kakor sem vam že povedal, Nemce hočejo za častne „purgarje“ izvoliti, pa mi smo Slovenci, in nemških purgarjev nečemo.“

„Nečemo!“ — pritrdi mnogoštevilna množica.

„Notri gremo, pa na kor — tako se pravi tam galeriji — pa bomo tam zgoraj povedali, kaj čemo. — Ti Čapej, tri litre sem ti obljubil in sedem klobas naročil, lahko jih zaslužiš, samo ako hočeš, ne pustiš nikomur govoriti. — Poslušaj mene, ki bodem stal za teboj, in govori, kar ti bodem šepetal.“

„Ej, samo tri litre si obljubil Skomré? premalo bode.“

Druga dva obljubita še vsak nekaj, takó, da je bil trški postopač in pretopač Čapej prav zadovoljen.

— Ne, je naš odgovor in vsled tega tudi zanikavamo drugo vprašanje, jeli naj se pri preosnovi volilnega reda skrbi za to, da bi bili župniki že sami po sebi volilni možje v kmečkih občinah.

Evo, vzrokov! Vzor naš je svobodna cerkev, ki se sama vlada po svojem pravu; niti zastopniki ljudstva, niti duhovstva niso upravičeni, dati ji zakonov. S tem, da je duhovnik izvoljen v državni zbor, še nikakor ni zastopnik cerkve, ker je kot posameznik brez redne in javne oblasti ne more zastopati. Cerkev ni — posamni kapelan ali župnik; on tudi ni še — cerkvena oblast. Cerkev ne pozna v svojem ustrojstvu konstitucionalnega znaka, marveč je monarhija, koder vlada jeden — papež, in ž njim v zvezi, njemu sicer podložni, a s stalnimi, določenimi pravicami obdarjeni škofje. Zato dotično dokazovanje Moskovičeve ne velja.

Dalje pa opozarjamo, da je duhovnikova dolžnost — pastirska, in da mu mora biti vse drugo le sredstvo v dosego pastirskega namena, tedaj tudi — politika. Dolžnost duhovnikova je, skrbeti, da se izberó trdni katoliški možje v poslance, da ljudstvo ne prebira liberalnih listov, da se razširja katoliški tisek itd., ne sme izvirati iz skrbi za lastno osebo, tudi ne za lastni stan, marveč iz pastirske dolžnosti, ki ukazuje učiti in voditi verno ljudstvo k večnemu namenu. Za ljudstvo je duhovnik in ne za-se, ne za svoj stan. In ljudstvo mora biti prepričano o tem; odtod mora izvajati tudi svoje spoštovanje in svojo ljubezen do duhovnika in zaradi tega mu skazovati svoje zaupanje. Teroriziranje ljudstva ni katoliško; ne moralna ali fizična sila, marveč sila prepričanja, ki ima svoje korenine v veličastvu resnice, je vez katoliškega ljudstva z duhovnimi pastirji.

Zato je pa napačno, če bi si hotelo duhovstvo po zbornicah iskati vpliva mej ljudstvom. Vzgoje je treba in ne dresure, moške, značajne katoliške zavesti, in ne slepe pokorščine! Samo tako ljudstvo bo branilo duhovnika in mu samo vzdržalo, ali če bo treba, tudi priborilo tisto mesto, ki mu pripada kot božjemu selu. Ni treba duhovniških kurij, ni treba predpravic, marveč treba je le — katoliške zavesti!

Iz državnega zbora.

D u n a j, 14. decembra.

Izjemno stanje v Pragi.

V poslednjih sejah se je govorilo največ o izjemnem stanju v Pragi. V torek se je začela debata o tej stvari. Proti izjemnemu stanju govorili so največ Mladočehi, ali žal, da tudi pri tej priliki niso vsi kazali potrebne politične razsodnosti, katere pri tej stranki tako pogrešamo.

Mej njimi ni nobene discipline, v klubu se ničesa ne dogovoré, ali če se dogovoré, se pa nobe-

„Slovenci smo! — Nemcev nečemo! — Živio! Mi smo mi, ki lonce peljamo! — Kaj je nam železnica, ko pa ne moremo loncev in rešet voziti od vasi do vasi!“ vpili so tržani in se vsipali v zbornico.

Oče župan so pa nevoljno gledali preštevilno množico, ki se je drenjala pod galerijo za vratmi, drugi so pa plezali po lestvi na galerijo. (Pozabili so bili stopnice izpeljati). Dvakrat so bili oče Bajš mignili policaju naj zapre vrata, toda tržani niso pustili, dokler ni bilo zadnje „dete“ notri.

„Vsi tiho! — Kdor je prišel poslušat naj poslušaj!“ pravijo oče župan oblastno in srdito pogledajo na galerijo, kjer je bil v prvi vrsti Čapej in še nekateri drugi taki, ki so govorili in se krohotali.

„Že slišimo! Dobro ste povedali, oče Bajš“, zareži se Čapej in ljudje se zakrohota še bolj.

Oče pa povzdignejo prst in zažugajo:

„Ti Čapej, ti pojdeš v keho!“

„Aha, že slišim! — Sedaj pa le mirno bratec, da nam ne bode trda prela“, reče Čapej obrnjen k ljudem. „Oče župan ne razumijo nobene šale več.“

„To ljudi še bolj razvname. Umirijo se pa vendar hitro, ker so nekateri prigovarjali, da bi slišali občinske očete, kako in kaj se bodo posvetovali. Policaj je hodil ob vrsti pod galerijo in je večasih pogledal oblastno tja gori, kjer mu je Čapej vselej pokazal fige ali kaj družega.“

Taka je bila situacija pred slavnostno sejo v trški zbornici. (Dalje sledi.)

den za to ne briga, kaj so se dogovorili. Zaradi tega pa mladočeška stranka ne more priti do nobene veljave, dasi so zadnji čas večkrat zánjo bile ugodne razmere.

Skoro noben jih ne smatra za resno stranko, temveč v njih vidi le politične komedijante.

Prvi je govoril v tej stvari poročevalec manjšine, dr. Herold. Njegov govor je bil vsaj dostojen in vreden zastopnika češkega naroda. Dokazoval je, da je izjemno stanje nezakonito. Noben jurist se niti iz gradiva, ki se je v javnih, niti iz gradiva, ki se je v tajnih sejah obravnavalo v odseku, ni mogel prepričati, da je izjemno stanje utemeljeno. Vse gradivo za utemeljenje je le umetno sestavljeno. Take naredbe se ne sme opravičevati le s kakimi izvlečki iz časopisov. Izjemne naredbe so prištevati oni vrsti dogodkov, ki toliko ovirajo razvoj državnega življenja in zlasti razvoj državljanske svobode.

Da je nevoljen narod češki, je pa naravno, ali te nevoljnosti so krive le vlade, ki mu odrekajo pravico.

Govornik navaja, da se poročilo sklicuje na stvari, ki se še zgodile niso.

Trdi se, da so se péle revolucionarne pesmi, ali nikjer se pa ne omeni, katere. Zadeva z družtvom „Omladina“ se je tudi mnogo pretirala. Res se je tudi kaj nepostavnega zgodilo, ali navadni zakoni bi bili zadoščali. Neredi v Pragi niso bili hudi, policija bi jih bila lahko zatrla, da je le resno voljo imela. Drugod se večji izgredi zatró brez izjemnih naredeb.

Drugi mladočeški poslanec dr. Blažek je pa samo zagovarjal „Narodne Liste“, govoreč tako, kakor bi izjemno stanje bilo le proti temu Grégrovemu glasilu naperjeno.

Nekaj večjo pozornost je obračal ná-se dr. Klaić, ker je on nekaj vodja poslancev, ki so izstopili iz Hohenwartovega kluba. Povedal pa tudi on ni nič posebnega. Obžaloval je nekatere dogodke v Pragi kot mož reda, ali izrazil misel, da obsedno stanje ni bilo potrebno, ker so že zadoščali navadni zakoni. Veleposestnikom češkim je pa očital, da se niso postavili na vrhunec češkega domoljubja, ker sedaj zavzemajo drugačno stališče proti izjemnemu stanju, kakor so ga zavzemali 1868. leta.

Češki poslanec Kaftan je apeloval na liberalce, da naj s fevdalci vred ne zatirajo svobode, ter se laskal liberalni stranki, zagotavljajoč, da je sporazumljenje mej Nemci in Čehi mogoče, kar je pa mej liberalci vzbudilo ironično smehljanje.

Nemški poslanec dr. Gross je seveda zagovarjal izjemno stanje in pri tem posebno pravil, kako se Nemcem hudo godi v Pragi. Kdor bi bil verjel dr. Grossu, se bi pač čuditi moral, da se niso izselili v Ameriko, ker na Češkem niso več varni svojega življenja. Potem je pa pel staro pesem, kako je prejšnja vlada podpirala Slované.

Na to je spregovoril dr. Gregr. Njegov govor je bil tak, da vladi pač ni več treba dokazov za potrebo izjemnega stanja; dočim je vlada trdila, da je le v posamičnih slučajih se kazala neloyalnost; dr. Gregr je pa kar trdil, da v vsem narodu češkem se že ohlaja avstrijsko domoljubje. Nasprotje proti avstrijski vladi je na Češkem vedno večje. Gregr noče niti več poznati Avstrije, ampak le Češko.

Ta Gregrov govor je bil skrajno netakten, ker je narod češki le pripravil ob dobro ime pri vseh drugih strankah in v višjih krogih. Ta govor je otežil tudi druženje družih strank z mladočeško, ker z ljudmi, ki ne poznajo avstrijskega domoljubja, se ne bodo marale stranke družiti.

Poslanec Szczebanowski je zagovarjal izjemno stanje in pojasnil, kako smešno je, če nekaterniki primerjajo Češko z Irsko. Nadalje je očital Mladočehom, da narodu prikrivajo resnico in jim dokazoval, da po tej poti, po kateri hodijo, nikdar ne bodo ničesa dosegli.

Včeraj je govorilo več govornikov. Dr. Kopp je opravičeval levičarje proti očitaniu, da so drugače govorili o izjemnem stanju, dokler je bil Taaffe, nego sedaj.

Mladočeh Tuček je obžaloval, da konservativci nimajo nobenega Greuterja več, ki je imel srce za narod češki.

Najsrečnejši govor je pa ta dau imel minister notranjih stvarij, markiz Bacquehem. Mirno in stvarno je zagovarjal izjemno stanje. Ob jednem je pa zagovarjal tudi narod češki proti dr. Gregru, ki mu je podtikal protidinastična čuvstva. Minister je

prepričan, da je narod češki udan svojemu vladarju. Opozarjal je na nasprotje mej govorom dr. Gregra in drugimi Mladočehi ter pozivljaj Mladočeha, da naj porabijo svoj vpliv na narod, da se povrnejo na Češkem take razmere, da bode mogoče, odpraviti izjemno stanje.

Knez Schwarzenberg in grof Deym sta opravičevala češke veleposestnike, ali njiju govora nista po ministrovem napravila nobenega vpliva.

Poslanec Začek se je izrekel proti izjemnim naredbami v imenu moravskih Čehov.

Poslanec Spinčić misli, da se izjemno stanje ni proglasilo zaradi tega, kar navaja vlada, ker sicer bi se na Primorskem bilo moralo že davno. Spinčić je navedel več stvari. Grof Franc Coronini je Spinčiću ugovarjal, da resno se red na Primorskem še ni motil, sicer pa on ravno tako obsoja dogodke, katere je navel Spinčić. Bareth je izjavil v imenu narodnih nacjonalcev, da se glasovanja ne udeležé.

Danes je govoril še generalni govornik dr. Lueger proti izjemnemu stanju. Dobro je osvetljeval liberalizem levičarjev in državni zbor nazivljaj policijski parlament. Dokazoval je, da je izjemno stanje neopravičeno in se pri tem skliceval na ministra samega, ki je priznaval lojalnost naroda češkega. Govornik je posebno opozarjal, da Italijani v Trstu, Istri in Gorici vse huje stvari uganjajo, nego so se godile na Češkem.

Za Luegerjevim govorom je sledilo še nekaj fakičnih popravkov in potem je bilo glasovanje. Izjemno stanje se je potrdilo s 185 proti 75 glasom, Nemški nacjonanci niso glasovali, pa tudi več drugih poslancev se je vzdrževalo glasovanja.

Dunaj, 15. decembra.

Izjemne odredbe na Češkem.

Po tridnevni živahni razpravi vzela je včeraj poslanska zbornica izjemne naredbi na Češkem pri glasovanju po imenih s 186 proti 75 glasovom na znanje. Za to so glasovali trije večji klubi, nasprotno mladočeški klub in ž njim združeni slovanski zastopniki. Glasovanja so se zdržali v konservativnem klubu ostali slovanski poslanci, nemški nacjonanci, italijanski zastopniki tirolski in nekateri italijanski poslanci primorski, velika posestnika češka Fabian in Šulec, rusinski poslanci Barwinski, Mandyczewski in Ohrymovicz, Srb Kvekvíč, šlezijski poslanec Swičeži, Bukovinci Stefanowicz, Wolan in Zurkan, pa nemški konservativni divjaki Kohler, Lienbacher, Schieder in Thurnherz. Čehi so zlasti ponosni, ker nobeden slovanski poslanec, razun Poljakov ni glasoval za izjemne odredbe. Ko je češki zastopnik Březnowsky izrekel svoj „Ano“, nastal je smeh na levi, kar ga je tako privzdignilo, da je rekel: Jokajte se, ne pa smejajte! Na galeriji bilo je nekaj čeških dijakov, ki so po glasovanju glasno klicali škandal, hanba, in fej te bodi, ali ker je bil podpredsednik proglasil že konec seje, se nihče več ni zmenil za te klice.

Začasno pobiranje davkov.

Za 1/2 S. uro zvečer bila je napovedana druga seja, pri kateri se je pričela razprava o budgetnem provizoriju. Govorili so pa sinoči samo trije poslanci, namreč Brzorad, Menger in Schlesinger; ker je bila ura med tem že najrajst, sklenil je podpredsednik sejo in današnja sejo napovedal že za 10. uro dopoldne.

Današnji dan veljal je zastopnikom slovanskih dežel. Prvi je prišel na vrsto poslanec Klun, za njim dr. Ferjančič, tretji govornik je bil Hohenwart, četrti dr. Gregorec, kateremu sta sledila še dr. Laginja in Spinčić, ki je govoril skoraj dve uri in med levičarji zbudil dostikrat večkratno oporekanje. Govori so imeli jeden in isti smoter z raznega stališča in Vam jih pošljem po stenografičnem zapisniku. Razun omenjenih so danes govorili še načelnik poljskega kluba Benoe in finančni minister Plener.

Ob 1/5. uro podpredsednik pretrga sejo in nadaljevanje napove za šesto uro zvečer. Na vrsto pridejo še Bartoli Kramaf in Steinwender, potem bo konec razprave in govoré še glavni govorniki pa poročevalec Szecepanowski. Jutri bode konec zborovanja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. decembra.

Sedanji politični položaj je jako zmeden in to utegne imeti še jako slabe posledice za kato-

liško stvar v Avstriji. V dunajskem „Vaterlandu“ je nekdo ob kratkem naslikal javno mnenje po deželi. Prebivalstvo ne vé, bi se li držalo zmerne ali ali odločne katoliške stranke, razumeti ne more, kako konservativci sedaj morejo hoditi z liberalci, katere so poprej vsega slabega dolžili. Sploh se kaže že velika zmešnjava po deželi. V društvih se prikazuje razkol, ljudje zgublajo zaupanje v katoliške liste. Pri volitvah se bodo še le prave zmešnjave pokazale. Katoliki se bodo rovali mej seboj, marsikje pa voliti ne bodo prišli, da se ne zamerijo ne tem in onim, tako brez vsake dvombe liberalci pridobé mnogo volilnih okrajev, ki veljajo za dobre katoliške. Avstrijski katoličani se bodo potem morali sramovati pred katoličani v Nemčiji. Reči moramo, da ima dopisnik prav. „Vaterland“ k temu dopisu le pristavlja, da je vidno, kako škodljiva da je agitacija proti vodstvu katoliške stranke. Mi si pa vendar usojamo misliti, da je največ vodstvo same krivo, ker zmešnjava ne izvira od agitacij, a le iz tega, da konservativci in liberalci vkupe hodijo v državnem zboru.

Poslanec Wrabetz o koaliciji. Levičarski poslanec Wrabetz je na Dunaju te dni imel na nekem shodu govor o koaliciji. Mož je marsikaj zanimivega povedal. Posebno smo izvedeli, kako odločno so levičarji se držali svojih načel pri pogajanjih o sestavi koalicijske vlade. Pripravljeni so bili celo koalicijo razbiti, ko bi se imel kak konservativec imenovati za učnega ministra. Iz teh besed posnamemo, da liberalci Madeyskega štejejo za svojega in najbrž imajo tudi prav. Nadalje pa posnamemo tudi, da nevarnost za državo in premožnejše razrede še ni bila tako velika, da bi se vsekako bila morala osnovati koalicija. Brez vsake nevarnosti bi bil lahko ostal grof Taaffe in izvel svojo volilno reformo. Če levičarji pred tem niso imeli posebnega strahu, zares potem ne vemo, zakaj nekateri konservativni listi nevarnost tako črno slikajo. Če se razmere v Avstriji za katoliško stvar neugodno razvijó, bodemo pač smeli misliti, da je to le posledica tega, da konservativci svojih načel in interesov niso znali tako odločno braniti pri pogajanjih z levičarji, kakor so jih branili poslednji. Pritoževati se ne bodo mogli, ker so vse le sami zakrivali, ker so se dali vjeti liberalcem na limanice s frazo, da gre za državne interese in obstoj sedanje človeške družbe.

Nemški nacjonanci znajo dobro postopati. Če tudi je znano, da jim ni nič ležeče do Avstrije in škilijo čez mejo, ali vendar so precej sklenili, da ne glasujejo proti izjemnemu stanju v Pragi, ko je Gregr priznaval, da se dinastično in avstrijsko čuvstvo ohlaja v češkem narodu. Nemški nacjonanci so s tem hoteli pokazati svoje dobro avstrijanstvo, da ne podpirajo nobenih protiavtstrijskih teženj. Namen je očividni. Pogladi si hočejo pot v koalicijo, da odrinejo Hohenwartov klub. Dosedaj se nemški nacjonanci v koalicijo niso mogli lahko privzeti, ker je bila malo dvomljivo njih avstrijsko mišljenje. Nobena avstrijska vlada se ni mogla na nje ozirati. Sedaj bode pa drugače. Pokazali so se dobre Avstrijce in ne bode morda dolgo, ko bodo vladni listi proslavljali avstrijski patriotizem nemškonarodne stranke in nemškonarodna stranka bode lahko postala del vladne večine. Konservativni klub bode potem preveč. Vlada ga ne bode potrebovala, ker bode brez njega imela večino. Dr. Gregr je s svojim govorom dal priložnost, da so narodni nacjonanci storili prvi korak v vladni tabor, drugi pa pride samo od sebe.

Grof Apponyi in njegova stranka ne vesta, ali bi hvalila, ali grajala cerkveno vladno politiko. Pri budgetni debati je Apponyi dolgo govoril o tem, ali vendar ni povedal, mu-li predložene vladne predloge ugajajo, ali ne. Rekel je le, da bode zanje glasoval, če se mu bodo zdele dobre. Mislili bi bili, da bode tak odličen političen vodja vendar si že naredil svojo sodbo o vladnih predlogah, ko vendar niso nobena tajnost. Lahko bi bil tudi povedal, kaj mu na njih ugaja, kaj pa zopet ne. Najbolj ga je to jezilo, da je vlada reforme predložila le iz strankarske taktike. Skoro bi bili iz njegovega govora posneli, da, če bode glasoval zoper vladne predloge, bode le zaradi tega, ker jih je predložila liberalna vlada in niso delo njegove stranke. Govornik je vso stvar presojal le s političnega taktičnega stališča. Pred vsem se mu je pa jasno videlo, da bi njegova politika in politika njegove stranke cerkvi ne bila nič prijaznejša, ko bi kedaj prišel na krmilo. Toliko smo sedaj gotovi, da so se motili tisti, ki so kedaj

mislili, da je Apponyi pravi mož za vodjo katoliške stranke na Ogerskem.

Dokić. Bivši šrbski ministerski predsednik Dokić je bil rojen leta 1843. Studiral je na Dunaju, kjer si je pridobil doktorsko dostojanstvo. Povrnivši se v domovino postal je profesor prirodoznanstva na belgrajski veliki šoli. Pred štirim leti ga je kralj Milan zaradi njegovih obilnih znanostij in čistega domoljublja poklical za odgojitelja svomu sinu. Za politiko se ni brigal, dokler ga letos kralj Aleksander po proglašenju svoje polnoletnosti poklical na vladno krmilo. Dokić ni pripadal nobeni stranki. Pri radikalcih nikakor ni bil posebno priljubljen. Nekateri so si prizadevali, da bi se ga iznebili, drugi so ga le trpeli, ker so ž njegovo pomočjo prišli do večje veljave. Dokić bi bil rad dosegel nekako skupno delovanje vseh strank, pa se mu ni posrečilo. Marsikaj kaže, da bi zlasti naprednjakom bil rad pridobil večji vpliv, kar pa seveda ni šlo, ker Garašanin je preveč nepriljubljena oseba v Srbiji.

Nemško-ruska trgovska pogodba. Sedaj, ko je nemško-rumunska trgovska pogodba vsprejeta v državnem zboru, bode kmalu nemško-ruska v državnem zboru na vrsti. Misli se, da bode zbor že iz političnih oziró vsprejel to pogodbo. Tudi vladni listi naglašajo ne toliko narodno gospodarski pomen, kakor politično važnost, da se sklene trgovska pogodba z Rusijo. To bi precej zboljšalo odnošaje z Rusijo, ki so zadnji čas že precej intimni. Nemški vladni krogi se nadejajo, da s trgovsko pogodbo z Rusijo paralizirajo vpliv toulonskih slavnostij. To je tudi mogoče, ker ruski car nikakor ni posebno naklonjen Franciji in zlasti noče ničesa slišati o tem, da bi Rusi podpirali v kaki vojski Francoze. Rusi priporočajo Francozom le miroljubje, katero je naposled le Nemcem v korist. V Rusiji je še staro prijateljstvo z Nemčijo, katero še nikakor ni popolnoma pozabljeno, posebno ker jo tudi vežejo sorodniške vezi. Car pa tudi ni nikakor naklonjen republikanski državnim oblikam.

Politični položaj v Franciji. Anarhistični napad v francoski zbornici ni nikomur bolj koristil kakor francoski vladi. Poprej ni imela nobene zanesljive večine in vsak čas je bilo pričakovati, da pade. Sedaj se je pa nakrat okrog vlade zbrala močna večina, posebno za zakone proti anarhistom je glasovala velika večina zbornice. Mnogi poslanci, ki so sedaj hodili z radikalci, so se nakrat pridružili zmernim republikancem, kar se je posebno pokazalo, ko se je v zbornici govorilo o strajkih.

Nova republikanska stranka se je osnovala v francoski zbornici. Zbrali so se katoliški republikanci, osnovali svoj klub, ki se bode imenoval nezavisna republikanska skupina.

Velike vojaške vaje bodo pomladi v Smolensku v Rusiji. Kraj je strategično važen, pa tudi zgodovinsko znamenit. Vaj se udeleži tudi car in bode povabljenih več inozemskih častnikov. Pri teh vajah se bodo zbrali čete z moskovskega, vilenskega in varšavskega vojaškega okraja.

Pruski Poljaki. Poslednji čas se zopet mnogo govori, da se poljščini dovolijo neke pravice v Poznanju. Govori se, da je to že naznanil državni kancelar v nekem pismu nadškofu Stablevskemu.

Slovstvo.

Knjige družbe sv. Mohorja.

(Dalje.)

Prebivalci svete dežele. Kar je pokrajinska slika brez življenja, to je opis dežele brez ljudij. Zatorej je g. pisatelj kaj dobro storil, da je v posebnem oddelku popisal prebivalce svete dežele. Res je, da smo že med opisovanjem svetih krajev zvedeli mnogo zanimivih drobtin o prebivalcih, vendar ne škodi, da nam je podal pisatelj kaj mično, živo in celotno sliko o njih. Tu zvé čitatelj o ljudeh najrazličnejših narodnostij in verstev, spozna njih šege in navade, njih dobre in slabe strani. Zlasti lepo je, kar pripoveduje g. pisatelj o značaju katoličanov, o njih napravah, o njih stiskah in o pijo-nirjih v sveti deželi, o frančiškanih.

Za kazalom je še malo kazalce onih mest, na katerih se lahko dobi popolni odpustek.

Toliko o vsebini. Kar se pa tiče naše sodbe o tem zvezku, ponavljamo tisto, kar smo že lani povedali: „Gosp. pisatelj piše jako mično, izvanredno podučno, v spisih je natančen, pregleden, živahen, slog je vseskozi krasen in poljuden. Gosp. pisatelj ni le bistroiden opazovalec in duhovit opisovalec, ampak on vzbuja pri vsaki priložnosti pobožna čustva in podaje vzvišene misli v premišljevanje.“

Preverjeni smo, da bode knjiga popolnoma vstrezala namenu, ki si ga je stavil gosp. pisatelj z družbinim odborom vred. Da, gosp. pisatelj z bistrim očesom motri potrebe sedanjega časa v Slovenih in uprav to je, kar ga je nagnilo, da je spisal to znamenito knjigo, o kateri smelo trdimo, da se sme meriti z najboljšimi deli inozemskimi te vrste.

V posameznosti se ne bomo spuščali, ker je to nepotrebno in ker ne čutimo poklica za to. Le nekoliko stvari naj omenimo. Na str. 267 beremo, da je Jezus nasitil množico na zapadni strani Tiberijskega jezera, na kraju „Pet kruhov“, in dalje se glasi doslovno: „Po sporočilu je najverjetneje, da je Jezus storil na tem mestu prvi čudež, ki ga pripoveduje sv. Matevž, da je torej nasitil tukaj 5000 ljudij... Trdno pa tega ne vemo in ne moremo povedati.“

Toda coll. Mat. 14, 13—22 in 14, 34 je več ko verjetno, da gotovo, da se je ta čudež zgodil na vzhodu jezera pri Betsaidi Julias, današnjem Et-Tell. Zapadno od jezera blizu Korūm Kattin so začeli iskati kraj, kjer je Jezus nasitil množico, za časa Brokarda l. 1280; mogoče, da je dal temu povod sv. Hijeronim (Epist. 46, al. 17, Paul. et Eustoch. ad Marcellam n. 12). Mogoče, da se je tukaj drugo nasičenje prigodilo.* — Str. 300: mnenje pisateljevo gledé kraja spreobrnitve Savlove se nam zdi zelo verjetno.

V tem zvezku je 38 slik; v obče niso tako lične in lepe, kakor v I. zvezku. Nekatere so premedle in nejasne. Res je in priznavamo, da je na Slovenskem težava s slikami, ker tiskarne le redko dobivajo taka dela, in ker nam manjka domačega zavoda za izdelovanje slik, ali boljše je par slik manj, kakor več in slabejih. Slike naj bodo jasne, da more spoznati preprosti čitatelj iz slik, česar pri čitanju ni umel.

Slednjič moramo pa dr. Lampetu najiskreneje čestitati na tej izborni knjigi in le želimo, da bi mili slovenski narod rad segal po tako tečni hrani, kakoršna je v tej knjigi, da bi se učil, mislil in molil ter se navduševal za prave vzore krščanske, pri tem pa spoznaval ono deželo, kjer se je izvršila največja drama, kar jih pomni svet, ono deželo, katere nikakor ne ljubimo tako, kakor zasluži. Potem bo mnogo bolje umeval zgodbe sv. pisma in njihov pomen. Fiat! (Dalje sledi.)

*) Prim. Gratz: Schauptz d. heil. Schrift, Schuster-Holzammer: Handbuch d. bibl. Gesch. i. dr.

Umetnost.

Beseda o društvu za krščansko umetnost.

Kakor nam je osnovalni shod društva za krščansko umetnost pokazal, je vidno, da posebno duhovščina spozna potrebo in imenitnost takega društva. Da to ni prazna čestitka, spričuje okolnost, da je bila duhovščina razmerno dobro — napram drugim prizadetim stanovom — zastopana na tem shodu in je navajala važne okolnosti, da se v kljub umornemu delu, ki ga bo to društvo prizadevalo, vendar že jedenkrat v življenje obudi.

Na vprašanje, komu bo v prvi vrsti koristilo to društvo, imam odgovor, da, ako se bodo pravila razmeram primerno osnovala in tako sprejela in v pomenu teh pravil se društvo razvilo in res delovalo, ne bo le posameznik, tudi ne samo kateri posamezni stan, imel in vžival koristi od njega, tem več ves naš narod. Imeli bomo domače gojišče o stroki, v kateri smo bili še zeló odvisni od tujstva.

Brez vsake dvojbe pa je, da bode to društvo potrebovalo mnogo delavnih močij, ako bo hotelo svoj namen uspešno izvrševati. Treba mu bo raziskovalcev, poznavalcev in zbiralcev umetniških bodisi v stavbarski, podobarski, slikarski, ali umetno-obrtni stroki. Treba bo dajati dobre svete, kako se take starinske znamenitosti ohranijo in v koliko se morajo in smejo popraviti, da ne izgubé svoje umetnostne in zgodovinske vrednosti. Paziti bede treba, da nam take starinske - umetne predmete, kar se nam jih je še ohranilo, ne odnesejo skromne se delajoči tujei, in da gledé tega društvo zastavi povsod, koder le treba, svoj vpliv. Mnogo takega blaga zgubili smo vsled naše brezbriznosti in nevednosti, in sedaj kinča tuja zbirališča, privatna in javna.

Kar se dá takih starin še pridobiti brez škode kraju, kjer so v rabi, naj bi se zbrale in za javno rabo na ogled postavile v zato odmenjenih prostorih. „Mojemu ljudstvu v čast in vzgled!“, dal je bavarski kralj z velikimi črkami napisati na pročelje velikau-

skega poslopja, ki hrani brezštevno množico starinskih in umetnih proizvodov. To je, na stavbo narodnega muzeja v Monakovem, ki je bilo ustanovljeno leta 1854.

Dasi se mi ne moremo gledé obsežnosti meriti tudi od daleč ne s tem podjetjem, nam je vendar vsaj nekaj mogoče storiti, ako se potrudimo in svoje moči združimo.

Priznано je, da se izobraževanje človeštva vrši večinoma le na podlagi sredstev, ki se nam jih prednamci zapustili in pripravili. To načelo vidimo v veljavi, odkar nam zgodovina daje spričevanje, od slavnihi časov Helencev do današnjega dne. Ni torej mogoča druga pot izobraževanja, kakor ta, ki se je že tolikokrat kot zanesljiva obnesla: nastaviti in priklopiti na to, kar smo dobrega in pripravnega od prednikov naših podedovali, in to v porabi z našo nam prirojeno individualnostjo na novo prešinjevati. (Komec sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. decembra.

(Konfiskacija.) Včerajšnja številka „Slovenca“ je bila zaplenjena zaradi dopisa iz Celoveca, v katerem je opisano razmerje okrajnega glavarja celovškega do kotmarskega župana g. Prosekarja.

(Otvorjenje bolnišnice usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem Mestu.) Ker so nekateri napačno umeli naznanilo, da se blagoslovi bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji dne 8. decembra mislé, da se s tem začne tudi bolniki sprejemati, naznanja predstojništvo kongregacije usmiljenih bratov, da se bodo mogli sprejemati v zavod bolniki še-le z novim letom (1. junuvarija 1894). Pogoji za sprejem pa so sledeči: 1. Vpraša naj se vselej poprej, je-li mogoče, da se dotični bolnik sprejme. 2. Zahteva se zdravniško spričevanje, kakovo bolezen ima bolnik, ker se neozdravljivi ne bodo sprejemali. 3. Župnijski in županijski urad naj podpišeta natančen nacijonale, t. j. zapisano naj bode ime in priimek, starost in vera, rojstni kraj in pa kamo je dotični pristojen. — Vodstvo kongregacije usmiljenih bratov v Kandiji.

(Nabrežno zidovje ob Ljubljani.) V pospeševanje osušenja barja izjavila je komisija pri ogledih, vršivših se že od l. 1884 sem, in zadnjič dne 7. decembra letos, da se bode struga Ljubljaniče svoječasno v središču mesta znižala, na obeh bregovih pa napravilo zidovje v primerni visočini, in v kolikor bi to promet na teh mestih dopuščal. Brezdvomno se bode s temi ukrepi pospešilo nekoliko osušenje barja, želeti bi le bilo, da se tako odbor za barsko osušenje, kakor tudi drugi merodajni faktorji podvzajajo to zadevo dejanski pospešiti, kajti na papirju se je to barje že dovolj časa sušilo in pogoltovalo tisočake, čas bi bil torej, da se prične ta stvar od tiste strani kurirati, kjer je pričakovati kaj vspeha. Brez dejanj je pa vsaka ideja prazen senj!

(Iz zdravniških krogov.) Pri občnem zboru društva zdravnikov na Kranjskem dne 14. t. m., ki je bil mnogoštevilno zastopan, izvolil se je dose-danji predsednik društva gospod c. kr. vladni svetnik prof. dr. A. Valenta pl. Marchturn vsled njegovih velikih zaslug, ki si jih je pridobil v 32 letnem svojem odborniškem delovanju kot tajnik in predsednik, po predlogu g. primarija dr. E. Šlajmerja jednoglasno častnim predsednikom društva. V odbor so bili izvoljeni: dr. Keesbacher predsednik, dr. E. Šlajmer predsednika namestnik, dr. V. Gregorič tajnik, dr. E. Boek knjižničar, zobozdravnik Paichel blagajnik.

(Imenovanje.) Minister za notranje zadeve je imenoval ministerijalnega podtajnika, dr. And. Schafgotscha, okrajnim glavarjem za Primorsko.

(Potres.) Iz Gorenje vasi pri Trati dne 14. dec.: Danes dopoldne ob 8. uri 58 min. čutili smo tukaj zopet močen potres (močnejši od zadnjega). Od severozahoda začulo se je kot bi bili v daljavi s topom ustrelili, na to je bil sunljej, kateri se je za dve minuti z bučanjem rahlo ponovil. Šibe potresa reši nas, o Gospod!

(Vodstvo Lichtenthurnovega sirotišča) name-rava storiti potrebne korake, da se za šolsko mladež, koje število od leta do leta narašča, dobé potrebna sredstva in se zida novo šolsko poslopje, ki bi ustrezalo sedanjim šolskim in zdravstvenim razmeram. V to svrhu obrniti se hoče tako na šolsko oblast, kakor do deželnega odbora, da dovoli v to primeren prispevek iz deželnega zaklada. — Ta

zavež obiskuje zdaj do 200 otrok-siroč, ki se po učujeje po zadušnih in tesnih šolskih sobah.

(Odkupnina noveletnim voščilom v prid družbi sv. Cirila in Metoda.) Lepa šega je, da voščimo ob novem letu svojim prijateljem vsakoršnega blaga. Hoja od hiše do hiše pa je nekateremu nemogoča, drugemu manj prirečna, tretji zopet rajši vidi, da ga ne motimo v njegovem obilem poslovanju. Naj bi torej za slovensko mladino vneti Slovenci namesto takih osebnih voščil ob bližajočem se novem letu rajši skladali denarnih prispevkov ter bi je pošiljali za novo leto podpisani družbi sv. Cirila in Metoda! Istotako naj bi ravnali oni, ki pismene sporočajo svoja voščila, kar stane mnogo časa in noveev. — Lani že se je pričela taka šega v mnogih večjih slovenskih krajih. Kaj, ko bi se hotela letos razširiti in s časom postati vse slovenska narodna šega? — V tej želji in s to prošnjo se zglasujemo letos pri vsem domorednem slovenstvu, obetajoč, da objavimo — prej kot mogoče — vsa častna imena takih naših požrtvovalnih voščilcev ob novem letu.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Velika nesreča.) Z Reke se nam poroča: Dne 12. t. m. zvečer se je v našem pristanišču pripetila grozna nesreča. Utonel je v morju 67letni trapist, o. Bonaventura Baier, opat banjaluških trapistov. — Ob 6. uri 40 min. zvečer se je z o. Eberhardom Wayantom pripeljal iz Banjaluke skozi Karlovec v Reko. Od tod sta menila po morju se peljati v Zader, kjer mislijo neki oo. trapisti zidati samostan. Ker je imel parobrod še-le ob 10. uri v noči odpluti v Dalmacijo, sta imela omenjena oo. trapista čez tri ure časa na razpolaganje. Iz postaje sta šla v hotel „Deák“, da zavijeta malo večerje. Po 8. uri zapustita hotel ter gresta proti luki, da si poiščeta parobrod. O. Bonaventura je bil vedno nekaj korakov naprej. Ko prideta na breg „Szápary“, je električna luč tako odsevala iz morja, da se je slabovidnemu o. Bonaventuri zdelo, da je še naprej suho. Ko je šel dalje, mu je zmanjkalo brega in ubogi starček je padel v morje. O. Wayant je vzdigoval roke k nebu, kakor v največji obupnosti ter klical pomoči. Finančni čuvaji so koj prihiteli na pomoč, a ko so o. Bonaventura potegnili iz vode, je izdihnil. Truplo so prenesli v reško mrtvašnico. Pri njem so našli 1234 gld. 14 kr. avstrijskega denarja, 2 franc. bankovea po 1000 frankov in dva po 50 frankov in mnogo dokumentov. Ta denar bi bil namreč rabil v Zadru za novi samostan. Oče Wayant je pri oo. kapucinih. Ves je potr, žalosten in zbeگان. Bog nas varuj nagle in neprevidene smrti!

(Goriške drobtine.) Poroča se nam: V petek, dne 8. t. m. imela je tukajšnja ženska podružnica sv. Cirila in Metoda svoj jesenski koncert v korist otroških vrtov v Gorici in okolici. Program izvajal se je izborno. Pohvalno omeniti nam je ženski zbor pod vodstvom g. Mercine, tudi tamburaši so nas prav povoljno razveseljevali. Lepe bile so tudi žive slike, posebno se je pokazal kot večšak slovenski fotograf Jerkič. — V cerkvi oo. kapucinov pokradenega je bilo nekoliko zlatega lepotičja na altarju lurske Matere božje. Zmikalcev ni se posrečilo zasačiti.

(Iz Celoveca.) dne 14. decembra: Deputacija našega občinskega odbora (župan dr. Poš in občinski svetovalci Merlin, Supan in Umlauf) mudi se na Dunaju, da posreduje pri ministrih za grajenje železnice preko Karavank. — Te dni umrli R. Hohenia je dal 30.000 gld. za ustanove v vzgojo ženskih poslov in 12.000 gld. za prvo vravno te ustanove. — Tudi v Celovcu se je pokazala zopet neljuba influenza.

(Štajerski deželni glavar in njegov namestnik.) „Slov. Gosp.“ piše v št. 50.: „Večina deželnih zborov se snide letos že v torek, dne 19. decembra, tedaj nekaj dnij poprej, kakor se je bilo iz kraja reklo. Med njimi je tudi dež. zbor v Gradcu. Ta nas zanima sploh, letos pa še tem bolj, ker dobimo v njem novega dež. glavarja, pa tudi njega namestnika. Dež. glavar je bil doslej že dalje časa grof Wurmbbrand, sedaj minister za trgovino, namestnik pa mu je bil dr. Fr. Jurtela, župan v Smarju pri Jelšah. Dež. glavar se vzame po navadi iz večine dež. poslancev, njega namestnik pa iz manjšine. V našem deželnem zboru je večina na strani nemško-liberalnih poslancev, manjšina pa se sestavlja iz nemških konservativcev in pa slov. poslancev. Teh je skupaj 21, če še ne štejeta knezoškofa v Gradcu in Mariboru, liberalcev

pa je vkup 40. — Dokler je bil grof Taaffe na krmilu, pač ni postal dež. glavar nikoli kateri izmed najhujih liberalcev, njega namestnik pa je bil vselej slov. poslanec, iz kraja dr. Radaj, zadnja leta pa dr. Jurtela. Važno je torej vprašanje, kdo postane sedaj dež. glavar, kdo njegov namestnik? Dež. glavar vzame se gotovo iz nemško-liberalne večine; na ponudbo pa so sedaj trije poslanci, grof Edmund Attems, vit. Schreiner in grof Stürgkh. Naj postane pa kateri koli izmed njih, tako dobro ali slabo, kakor grof Wurmbrand, opravi še izmed njih vsaki svojo službo, našega zaupanja pa nima nobeden izmed njih. Ali kdo postane namestnik dež. glavarja? Gotovo izmed manjšine poslancev, tedaj kateri izmed nemških konservativcev, ali pa, kakor doslej, izmed slov. poslancev. To mesto je le častno, nima torej za nas, če gre za pravo, veliko pomena, toliko pa ga vendarle ima, da nas, slov. ljudstva, vlada ne prezre do cela, ako priporoči za to mesto slov. poslanca. Naj pa stori v tem vlada, kar hoče, samo s tem, da vzame izmed naših poslancev namestnika dež. glavarju, še nam ona ne ustreže; nam se mora dati prostora v dež. odboru. Tu je ognjišče, na katerem se kuha in peče pogača naše dežele in dokler ne stoji pri tem ognjišču nihče izmed naših poslancev, dobimo z njega le osmojke, nikdar pa okusne pogače. Dokler nimamo torej mesta v dež. odboru, smemo reči, da ga nima tretjina prebivalcev naše dežele in vendar je tacih mest šestero; po pravem bi nam torej dohajali dve mesti, ali nemški liberalizem pridruže si doslej še redno vsa mesta v dež. odboru. V tem oziru so bili še vsi predlogi naših poslancev bob v steno. Ali bode kedaj bolje? Težko, ali celo ne, dokler bode večina v rokah nemških liberalcev. Njim ni mar ne za glas pravice, ne za koristi cele dežele naše.

(Iz Kranja) poročata nam združena odbora moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, da sta na od več strani izraženo željo tudi letos povzela incijativo, da se članovi teh podružnic in sploh prijatelji te družbe oprostite novoletnih vošil na ta način, da vplačajo za imenovano družbo po 1 krono. Vpisna pola leži v prodajalni g. Ferd. Polak-a.

(Nov konservativni dnevnik v Celovcu.) Iz Celovca, dne 15. dec.: Dne 3. januarja prih. leta prične v Celovcu v novi tiskarni „družba sv. Jožefa“ izhajati nov socijalno-politični dnevnik „Kärntner Zeitung“. Prve številke izšle bodo v nad 5000 iztisih. Danes izdani poziv vredništva naglašajo, da bode glavni namen novemu katoliškemu listu baviti se korenito z gospodarstvenimi vprašanji in reformami. Poleg tega si bo zlasti prizadeval, da prinaša hitro čim več točnih in zanesljivih novic iz vseh krajev dežele, da v tem prehitijo vse druge nemške koroške časnike. Skrbel bode pa tudi za dobro podučeno in zabavno berilo, ozirajoč se pri tem zlasti na koroško zgodovino, umetnost in slovstvo. Zato je „Kärntner Zeitung“ namenjena koroški inteligenciji, trgovcem, obrtnikom, rokodelcem, sploh raznim stanovom. Kakor vredništvo posebej naglašajo, bode novi list „za ljudstvo; njegovo mišljenje je krščansko-socijalno, nič drugače kakor vsakega mislečega, resnicoljubnega in za gospodarstvene, socijalne težnje dežele skrbečega Korošca.“ — „Kärntner Zeitung“ bode izhajala vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter stala na leto 15 gld. —rn—

(Novice s Štajerskega.) Načelnikom krajnega šolskega sveta na Rečici voljen je jednoglasno č. g. kapelan Štefan Pivec. — Volitev župana v Mozirju, ki bi se imela vršiti 4. t. m., je bila preložena zaradi prepričanega števila došlih volilcev. Čudno je vse-kako, da mlada stranka, ki je s svojimi brezozirnimi tirjatvami izpodrinila zaslužnega prejšnjega župana, ne najde zanesljivega kandidata. Sicer pa tiči za tem početjem inšpirator, ki rad bije plat zvona. — Jeden nemškutar je manje v Gornjemgradu po odhodu kontrolorja Spohna; želja vseh poštenjakov se je izpolnila. Odšel je pa tudi „ohne Sang und Klang“. — Učiteljica ročnih del na Rečici je postala g. Cizej. — Šad nove šole je posebno obilen na nemški deški šoli v Celju, kjer so zasledili celo druhal tatinskih fantalinov. Pobalini, od 9—13 let stari, izvrševali so najdrznejše tatvine. Kako je pač moralo srce utripati mestnim očetom, ko je mestni sluga moral meriti hlače mladičem — upu celjskega mesta. Vrednost ukradenih rečij se ceni nad 100 gld. Kaj še bo! Pa „wie die Alten sungen, so zwitschern die Jungen“. — Umrl je štajerski rojak dr. Ga-

brijel Malis iz cistercijskega reda v Strasengel-u. Rojen je bil 25. novembra 1845 v Št. Petru v Savinski dolini, v mašnika posvečen 25. julija 1874. Prepeljali so ga v Gratwein. R. i. p. — Avskulant za Štajersko je imenovan dr. Ant. Skumovič. — Vseučilišni profesor Frischauf, ki je večkrat obiskal solčavske planine, je v št. 23 „Oesterr. Touristenzeitung“ javno pohvalil delovanje „Slovenskega planinskega društva“, ki ima svoj sedež v Mozirju. Predsednik društvu je vrli gosp. naučitelj gornjegrajski, Fr. Koebek. Neusmiljeno je nakrcal imenovani profesor nemško društvo hribolazcev v Celju. Tako nas sodi pravični Nemeč Frischauf! — Vpisanih je na graškem vseučilišču 1505 slušateljev. — Konkurz je napovedan čez premoženje Josipa Letschnig-a (sic!), trgovca v Št. Ilju pri Sl. Gradcu. — Vodja okrajnega glavarstva v Brežicah je postal Frid. Tax. — Prestavljen je kapucin o. Hijacint Šalamun iz Murava v Knittelfeld. — Umrl je 10. t. m. v Gradcu msgr. Janez Tomše, vojaški župnik v poklju. Odlikovan je s Fran-Josipovim redom, vojno medaljo itd. Rojen 19. junija 1816 na Čatežu, ordiniran 6. avgusta 1842. R. i. p.

(Nezgode in bolezni.) Iz Rovt nad Logatcem se nam poroča 15. t. m.: Pred par dnevi pal je tukajšnjega cerkvenika oče, Jože Kogovšek, poleg rovtarske okrajne ceste v deroči potok. Nesel je na hrbtu oprtan žakelj pšenice in s tem vred pal v vodo ter se ponesrečil. Mož je že star in slaboten, in bil bi gotovo utonil, da mu ni na njega klicanje prišel takoj na pomoč usnar France Sivo, stanujoč v obližju nad cesto, ki je zatem izvel imenovanega moža iz globoke vode in mu tako rešil življenje. — V bližnji vasi Vihárše je pa v napominanem času pal posestniku Leskovec jeden vol v 6 sežnjevi globoki vodnjak, v katerem je pa bilo k sreči malo vode. Pravočasno sta prihitela dva možaka, navezala vola spretno na vrvi ter zatem potegnili po natezalnici srečno na suho. Vol ostal je k sreči nepoškodovan, in je šel, ko so ga razvezali, takoj sam v hlev. — V naši fari rogovili že kake tri tedne neka prav sumljiva bolezen — cikajoča na takozvano idrijsko. Bolezen je nalezljiva; umrli sta do zdaj že dve osebi, štiri leže pa še bolne na njej. Ljudje sodijo, da je to vročinska bolezen. — Sedanje vreme pač tudi pri nas ni ugodno za zdravje!

(Podelitev meščanstva.) Občinski svet ljubljanski podelil je v svoji zadnji tajni seji z dne 12. t. m. sledečim osebam meščanstvo: Antonu Goršetu, kantinerju mestne vojašnice v Ljubljani; Henriku Zadnikarju, pasarju v Ljubljani, in Avgustu Repiču, sodarskemu mojstru in hišnemu posestniku v Ljubljani. — Nadalje sprejel v občinsko zvezo stolnega mesta Ljubljane: Frančiško Ekerter in njenega sina Josipa Ekerterja, gdč. Terezijo Precca-Dodmasser in Roka Antončiča, poštnega in telegrafskega slugo v Ljubljani, in sicer: prvim trem proti vplačilu pristojbine po 150 gld., ostalim trem pa proti vplačilu vsprejemne takse po 100 gld. in proti temu, da si pridobé pravočasno pravico avstrijskega državljanstva.

(Hripa.) Poroča se nam: V Gorici nas je iznenadila hripa. Kakovost te bolezni se trajno menja. Letos zgubljajo bolni za hripo — govor. Človek občuti zle posledice, neko šibkost, bolečine v glavi, hrbtu in grlu, nekako opešanje uma in spomina, posebno pa posvari hripa človeka tam, kjer je že prej kaj bolehal. Takih posledic ni nihče vesel. Da se jih izognemo, živimo zmerno, varujmo se prehlajenja. Nam je hripa že zlezla v ude, pojdemo takoj v posteljo in ostanimo v njej do popolnega ozdravljenja, da se nam ne povrne, ker povrnitev je življenju nevarna.

(Iz Brd pri Gorici.) Dne 12. t. m. sklical je najstari starašina gosp. Kristančič občinske svetovalec šmartenskega županstva k volitvi župana v Višnjevku. Zbrali so se občinski svetovalci v polnem številu. Za županski stol kandidovala sta dva, namreč: sedanji g. župan Jožef Mužič v Šmartnem in veleposestnik Jožef Štekar s Snežatna, v kojčanski fari. Sedanji gosp. župan se je bil nedavno odpoval županski časti, a prošnji občinskih svetovalcev se je bil udal in sklenil še do konca triletne dobe županovati. Veleposestnik g. Štekar imel je do zadnjega časa zagotovljeno večino glasov. Na dan volitve izneverili so se mu nekateri svetovalci, zato je zapustila Štekarjeva stranka dvorano. Z odhodom prepričali so Štekarjevi privrženci volitev župana, ker ni ostalo več za volitev zadostno število občinskih svetovalcev. Volitev je torej preložena. Ko bi

bil jaz občinski svetovalec, predlagal bi v prvi seji, da naj se oni možje, ki za trdno obljubijo, da bodo kaj storili, in celo z rokopleskom obljubo potrjujejo, pa je ne izpolnijo, s stolico vred ne nesejo (bilo bi prečastljivo), ampak vržejo iz občinske pisarnice.

(Dolenjska železnica.) Razne tožbe so se čule o tej železnici. Velik nedostatek je, ker večinoma kolodvori nimajo tehtnic. Prigodilo se je že, da je bil naložen voz na Orteneku z žaganicami, ker pa tu ni tehtnice, so zvagali robo še le v Grosuplju, kjer so žaganice preveč tehtale. Drugi pot so naložili na Orteneku tavajole. In zopet, ker je bilo pretežko, so morali nekaj tavajol djati iz vagona! Gotovo ima veliko škodo pošiljalec!

(Samomorilec), kateri se je pri Maliču ustrelil, se imenuje Josip Ehrenstein, ter je bil agent firme „Pfandhauser“ na Dunaju. — Svoje upnike je potolažil s pismom, v katerem pravi, da ima „na mesecu“ še veliko nezadolženo posestvo, katero jim popolnoma prepušča.

(Na Kranjskem) je bilo leta 1892 rojenih 17.680, med njimi 9144 moških in 8536 ženskih. Umrlo jih je 15.941, in porok je bilo 3328. Umrjenih je bilo 24 in 35 je bilo samomorilcev.

(Sv. Oče) bodo jutri v nedeljo 17. t. m. v cerkvi sv. Petra sprejeli rimske katoliške družbe.

Iz Prage, 10. decembra. Pravniško društvo „Vsehrd“ obstoji že 25 let. Jubilej svojega tolikoletnega obstanka je oslavilo s tem, da so izključili napredni pravniki svoje tovariše, ki so člani akademijskega bralnega društva. To so storili ljudje, ki proučujejo pravo! V mladem dijaštvu vidi narod svojo prihodnost, svoje upanje, a če bodo dijaki taki, kakor so sedaj, bode slaba prihodnost. — „Česká akademie cis. Františka Jožefa pro vědy, slovesnost a umění“ je imela slavnostno zborovanje v Pantheonu, prekrasnih prostorih muzeja. Kakor se razvidi iz poročila tajnikovega, g. Šolína, šteje društvo dva častna člana, 51 rednih, 35 izvanrednih, 56 dopisnikov in 8 vnanih. Prve cene za razna dela so dobili: Jirásek, Knüpfer, Bendl, Rezek po 1000 gld. Za prihodnje leto se je razpisalo 45 podpor v znesku 12.000 gld. in osem štipendijev, 2300 gld. svote. Premoženja ima akademija 276.107 gld. 9 kr. in izda lahko 48.028 gld. 48 kr. na leto. Zborovanje se je zaključilo s predavanjem profesorja dr. Mareša: „O jednotě života“ in pa Vrchlickega: „Jana Kollára dílo básnické“. Društvo je stopilo sedaj v četrto leto svojega delovanja. — Slepár in tat v cerkvi v Podskalji, Zima, ni imel zadosti na 12letni ječi, zato se je v zaporu spril. Privrgli so mu še 13 mesecev temnice. On je s tem prav zadovoljen, vsaj izrazil se je pred sodnijo, da mu je vse jedno, če pride kedaj iz ječe ali v njej do smrti ostane. Tudi rekurirati ni hotel, češ, nisem Patti ali Bernardova. Značilno za nepoboljšljivega grešnika. — Dne 8. t. m. je tu umrla Leontina baronovka Filipovičeva, vdova po pokojnem kornem poveljniku Filipoviču. — Budjejeviška trgovinska zbornica se pogaja za telefonsko zvezo s Prago. V Budjejevicah cvete trgovina in obrtnija, je torej upanje, da se bode prošnja uslišala. — Šolsko razmerje v Pragi letošnje šolsko leto je kaj čudno. Čeških šol je 30, imajo 213 razredov in 52 paralel, katere obiskuje 14.962 otrok. Med njimi je 190 protestantskega veroizpovedovanja in 102 židovskega, ostali so katoličani. Čeških otrok je 14.942, nemških 15 in 5 drugih jezikov. Nemci imajo 5 šol z 42 razredi in 15 paralelkami. Te šole obiskuje 3479 otrok, in sicer 2309 nemških in 1156 čeških. Po veroizpovedovanju je katoličanov samo 1744, evangelikov 33 in židov 1702. Nemške šole polnijo po tem takem češki in židovski otroci, ki so večinoma nemške narodnosti. — Zadnji dogodki na češki tehniki niso „Akademiškemu bralnemu društvu“ nič škodovali, ampak koristili so mu. Tako se je povečalo število ustanovnikov, ki plačajo 100 gld., in tudi število podpornih udov, ki plačajo vsaj 5 gld. Dostaviti moram, da so k društvu pristopili odlični možje, n. pr. prof. J. Harrach. — Zoper 78 članov „Omladine“, izmed katerih je 45 pod ključem, prične se obravnava v najbližjih dnevih. Tožba šteje 340 strani. Očitajo se jim zločini: veleizdajstva, razžaljenja Nj. Veličanstva, cesarske družine, motenja miru, nasilstva, tajnega združevanja, razžaljenja vere; dalje se očita nekaterim tatvina, sleparija. — Predstojništvo pravniškega oddelka češkega vseučilišča je naznanilo, da smejo rabiti naslov „J. U. C.“ le oni pravoslovci, ki so naredili vsaj jedno skušnjo. Morda bode ukaz pomagal, da se začne gospodje bolj učiti. — Velik

ogenj je nastal v tiskarni bratov Stiepelov v Libercah. Gorelo je skoraj dva dni, ker se je nahajalo v skladiščih mnogo papirja. Nevarnost za celo mesto n posebno za bližnje ulice je bila tolika, da so prišli na lice mesta vojaki, ki so zazidavali vse vhode v goreča poslopja, da se ogenj kolikor mogoče lokalizira, kar se je še le proti večeru 7. t. m. posrečilo. Nevarnost je tedaj odstranjena. V tiskarni se je tisal list „Reichenberger Zeitung“, ki je izšel na jedinem listu v Therovem zavodu. Stiepela imata ogromno škodo; vsi stroji so uničeni, zaloge papirja so zgorele. Njuna sreča je, da sta bila pri treh bankah za 800.000 gld. zavarovana. — Danes obhaja dr. Rieger 75letnico svojega rojstva. Vse svoje moči je žrtvoval narodu, in plačilo: izdajica: Tak je svet! A prišel bo čas, ko bo celi češki narod spoznal njegove zasluge, ko ga bo zopet proslavljali. Naj bi častivreden starček, ki je še zdaj čvrst in delaven, te dobe dočakal!

(Ustrelil) se je v četrt. v hotelu „pri Maliču“ neznan, okoli 50 let star človek; našli so ga zvečer mrtvega na postelji, odkoder so ga prenesli v mrtvašnico k sv. Kristofu. Dobili so pri njem pisma, na katerih je podpis z začetnimi črkami „K. Z.“.

(Varšavski gubernator Gurko) si prisvaja jako veliko pravico v cerkvenih zadevah. Doseđaj je veljalo glede občevanja škofov s sv. Stolico to le: Škof je odposlal prošnjo na ministerstvo. To je vprašalo katoliški kolegij, ali je treba res pošiljati prošnjo v takem slučaju v Rim. Če se je odgovorilo: da, poslalo jo je ministerstvo tija in stvar je bila v redu. Nedavno pa je Gurko na svojo roko drugače ukrenil. Neki škof je prosil oprosta v neki zakonski zadevi in pa oprosta od rezidencije za nekega duhovnika. Gurko bi bil imel poslati to prošnjo ministerstvu, toda on jo je lepo vrnil škofu, češ da v navedenem zakonskem slučaju ni treba nikakega oprosta in da on ne privoli, da bi se osvobodil od rezidencije dotični duhovnik. — Gurko ima potemtakem popolnoma svoje cerkveno pravo.

(Nesreča) Dne 4. decembra je sekal Štefan Podgoršek, 49 let stari hlapec iz Tolstega vrha spitališke župnije, v Bukovju pri Frankolovem drevesa, v tem pa je padlo drevo, katero je že bil nasekal, tako na-nj, da je bil takoj mrtev.

(Zločinstvo) Dne 3. decembra, kakor poroča „Gospodar“, sta se sprla viničar J. Weninger in njegov sin v Ivanjskem vrhu v Slov. Goricah in mladi viničar je ustrelil v jezi na očeta ter ga je težko ranil. Na to pa si je sam prerezal vrat in je v hudih bolečinah umrl. Oče pa še utegne ozdraviti.

(Židovski trgovec.) Pred nekaj dnevi je bil pred kolomejskim sodiščem obsojen na 5 mesečno ječo Leizor Lenz iz Utorop, jeden nebrojnih zakonitih trgovcev, ki z največjo nesramnostjo tržijo z živim blagom, z žrtvami njihovih goljufnih obljub. Nam se zdi ubijalec, kakoršnih tolikrat vidimo pred našimi porotniki, nedolžen nasproti takemu židu. In prav bi bilo, da bi se kazni v tem obziru poostri. Novi kazenski zakonik ne obeta nič dobrega; veliko premalo se ozira na važnost vere in npravnosti. Saj je znano, da gledé priležnosti večina kazenskega odseka ni ukrenila ničesa. Pri tem javljamo še posebno značilno dejstvo, da mej manjšino v kazenskem odseku, ki predlaga, naj se poostri kazni pri tistih, ki spodkopavajo vero v Boga, ni nobena Poljaka. „Przegľad“ se temu čudi, mi ne. Poljsko katoličanstvo se v avstrijskem javnem življenju kaj slabo kaže. Pomagali so uprav „katoliški“ Poljaci kovati cerkvi verige in odločno katoliških izjav je ubogo malo pri njih. Tudi v Galiciji ni vse zdravo, pred vsem manjka katoliške zavednosti, kakor je povdarjal pri katol. shodu grof Tarnovski in vsled tega tudi katoliško-političnih načel. Zmeda v zbornici je v marsičem provzročena ravno odtod!

(Cerkvena glasba) Naš rojak g. F. Vilhar je po hrvatskih narodnih pesmih oglasil novo „Hrvatsko božično mašo“ za mešani zbor. Pela se bo prvič v cerkvi sv. Marka v Zagrebu ter je posvečena tamošnjemu župniku gosp. dr. Štefanu Boroš-i.

(Cerkev v verigah.) Na Ruskem velja zakon, da noben katoliški duhovnik ne sme opravljati javne službe božje, če nima za to vladnega privoljenja. Tako se je zgodilo nedavno v mohilevski škofiji, da je bil obsojen novomašnik o. g. Pavel Karpovski, ker je imel v Vsjelubju svečano službo božjo, na 100 rubljev kazni, in zažugalo se mu je, da bo še mnogo oistreje kaznovan, ako se še kedaj tako pregreši. O tej zadevi je minister notranjih

stvarij sporočil nadškotu in ga prosil, naj bi za prihodnje zažugal vsem duhovnikom svoje škofije, da ne bi nikdar kaj takega se predrznili. Minister ruskih notranjih stvarij mora imeti mnogo časa, da se peča s takimi hudodelstvi; to je prvo, čemur se čudimo; drugo čudo pa je to, da je mohilevski konzistorij v resnici poslal ukaz, naj se duhovniki po tem ravnajo.

(Razpisane službe.) Za novo ustanovljeno pošto v Hrašah pri Postojini se išče poštni ekspedijent, kateri mora vložiti 200 gld. kavecije. — V c. kr. kaznilnici na gradu je razpisano definitivno mesto paznikovo I. reda z letno plačo 300 gld. in 25% doklado in pa provizorično paznikovo mesto z letno plačo 260 gld. in 2% doklado.

(Minister Madejski v Krakovem.) Poročali smo že, da je bil minister Madejski dne 29. novembra v Krakovem, koder je vzlasti pomenljiv njegov govor, s katerim je kot bivši rektor krakovskega vseučilišča pozdravil svoje bivše tovariše-učitelje in mladino. Danes prijavljamo nekaj pomenljivih besedij prorektorja prečast. g. prelata dr. Hotkovskega. Ta je namreč mej pozdravom rekel tudi to-le: „Današnja slavnost ostavi tukaj neporušljiv spomin; pred vsem bi pa želeli, da bi si jo naša mladina globoko v srce zapisala. Vzlasti naj se spominja dveh resnic. Najprej: da je srečnejša od toliko druge poljske mladine, kateri ni dano, da bi se učila pri poljskih učiteljih, in da ima zato tem večjo odgovornost do naroda in da se mora tem bolj učiti. Vdrugič pa: oseba Vaše prevzvišenosti je zánjo živi uzrok in dokaz, da, kdor hoče služiti domovini in jej postati koristen, mora se zato vsposobiti z delom in učenjem.“ — Koliko slovenske dece nima pouka pri slovenskih učiteljih? Naj bi besede, ki jih je poudarjal prelat Hotkovski, ostale v srcu ministrovem, da bi tudi svojim slovenskim bratom privoščil to, kar vsi Poljaki obžalujejo pri poljski mladini izven Galicije!

(Moltke o katolicizmu.) Dne 1. maja 1857, piše „Germanija“, se je pogovarjal Božidar pl. Bernhardi z Moltkejem o političnih in verskih vprašanjih, kakor so se takrat pretresale. V drugem zvezku „Aus dem Leben Theodor von Bernhardtis“ je napisana vsebina razgovora. Po mnenju Bernhardtijevem je Moltke odločen, pogumen, diskreten, pa tudi „zapet“. Takrat je pa govoril neki veliko in odkritosrčno. O Vinckeju, ki se je pečal s „Beymeovimi idejami“, se je izrazil nepohvalno in ni hotel biti vštevan med njegove somišljenike. Obžaloval je, da se je udaja mladi princ Friderik, poznejši vladar, toliko zabavam, radi kojih more malo delati. V daljem razgovoru je razkril Moltke zanimanje za katolicizem. O Lutru se je izrazil, da je zašel v svoji reformaciji v mnogem oziru predaleč in da je „izlil otroka z vodo vred“. Ko mu je Bernhardi oporekal ter trdil, da bi Kristusa katoliški duhovni zopet križali kot krivoverca, ako bi vnovič prišel na svet, ga je Moltke zavrnil: „Kaj pa luteranski? Ti bi ga še le, ako bi jim govoril o dobrih delih!“ In ko se je zasukal pogovor o reformi kat. cerkve, je rekel: „Katoliški moramo vsi jedenkrat zopet postati.“ Po Moltkejevem mnenju obstoji prednost katoliške cerkve v tem, da ima jednega najvišjega glavarja, ki vse odločuje in dvome zavrača. Duhoven katoliški ima v občini drugo stališče, nego luteranec; on v njej vlada, zahaja med družine, kjer ima odločilen vpliv. Liberalni „Berliner Tagblatt“ dostavlja, da so isto i druge osebe opazile pri Moltkeju. Liga + 38.

(Politični dovtipi.) Laško denarno stanje: „Draga! Vidim, da imaš nov broš. Iz česa pa je?“ — „To mi je kupil mož za god. Broš je iz bivšega laškega zlata, ki je, kakor véš, nezaslišano redko.“ — Ruski listi so popisavali o priliki tulonskih slavnostij tako-le zdravje v Evropi: V Avstriji: bitje sreča. Na Nemškem: pomanjkanje apetita in diepepsija. Na Laškem: vrtoglavje. Na Angleškem: nervoznost. V Bolgariji: kolera. Na Turškem: hipodondrija. V Rumuniji: črna melanholija. Na Španskem, Portugalskem in v Srbiji: normalno zdravje.

(Kdo živi od denarja delavcev?) Socijalno vodstvo v Berlinu ima dva tajnika, ki imata plače 3000 mark (1800 gld.) na leto. Zraven tega prisluži vsak kot agitator in govornik še jedenkrat i dvakrat toliko. Vse to se je zdelo prvemu tajniku, židu Fischerju, premalo in zato je zahteval na shodu v Kolinu višjo plačo, da bo delavcem „spodobno“

živel. A to pot ni šlo. Akoravno se je v tej stvari trikrat glasovalo, mu je le izpodletelo. Toda žid žida ne zapusti. Singer ga je postavil za oskrbnika soeijalno-demokratske knjigarne v „Vorwärts“-u, kjer ima dosti mastnejšo službo. Ni li pravi naslov tacih ljudi: „Geschäftsocialisten“? Liga + 38.

(„Vorwärts“ in njegove osebe.) Sramota se pomika za glavnim glasilom nemške soeijalne demokracije. Ni dolgo, kar je moral zapoditi vrednika Cronheima, ker je izdajal skrivnosti general-štaba, za njim je šel Held, pa ne sam, ampak 400 mark ž njim, katere si je bil izposodil brez vednosti drugih, in zdaj gre reditelj njegov, ki je navaden slepar. V Kolinu je tožil Liebknecht, da nimajo sreče z redakcijskim osebjem, da imajo ž njim žalostne skušnje. No, delavci tudi nimajo sreče s svojimi vodniki in bodo imeli ž njimi prežalostne skušnje. Liga + 38.

(Pri krojaču.) „Naredite mi zimsko obleko; jako je potrebujem; toda plačati vam je morem še le za jeden mesec.“ — „Dobro, dragi gospod.“ — In kedaj bo gotova?“ — „Za jeden mesec.“

Društva.

(Slovensko bralno društvo v Škofji Loki.) Vabilo k rednemu občnemu zboru „Slovenskega bralnega društva“ v Škofji Loki, kateri bode v nedeljo, dne 17. t. m., ob 5. uri zvečer v društveni sobi. — Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo treh pregledovalcev računov. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti. — Ako bi redni občni zbor ne bil po pravilih § 17. sklepčen, bode izvanredni občni zbor isti dan ob polu 6. uri zvečer z istim dnevnim redom. Izvanredni občni zbor je sklepčen, ne gledé na število navzočih udov. Škofja Loka, dne 12. decembra 1893. Odbor. — Opazka: § 7. točka d: „Udje imajo pravico, pritožbe ali nasvete podajati pismeno ali ustno društvenemu odboru.“

(Matica Slovenska.) Vabilo na XCVII. odborovo skupščino „Slovenske Matice“, katere bode v četrtek, dne 21. decembra t. l., ob 5. uri popoldne v društvenih pisarniških prostorih na Kongresnem trgu št. 7. — Dnevni red: Potrdilo zapisnika o XCVI. odborovi seji. 2. Naznanila predsedništva. 3. Poročilo gospodarskega odseka. 4. Poročilo književnega odseka. 5. Poročilo tajnikovo. 6. Posameznosti. Predsednik: Prof. Fr. Levac.

(Akad. podružnica sv. Cirila in Metoda v Gradcu) je v svojem VII. glavnem zborovanju dne 14. grudnia t. l. izvolila sledeči odbor: predsednik: cand. med. Oroslav Kristan, podpredsednik: cand. med. Miha Podlesnik, blagajnik: cand. med. Ferdo Kunej, tajnik: stud. phil. Milan Mencinger, odb. namestnik: stud. jur. Ferdo Povalej.

Telegrami.

Dunaj, 15. decembra. Slovenec dr. L. Gregorec je v zbornici poslancev hudo napadal koalicio. Za njim je izjavil Benoe v imenu poljskega kluba, da koalicio je vsekako pripravna za to, da preskrbi primerno oziranje na narodnosti, pri čemer se bode gledalo na to, da se spravi v soglasje narodni razvoj z občnimi državnimi nameni. Govornik pozdravlja vladu z zaupanjem, katero bode tako dotgo trajalo, dokler se ne omaje jednaka veljava vseh združenih strank. Vlada naj pa to zaupanje krepki z dejanji. (Živo odobravanje.)

Dunaj, 14. decembra. V večerni seji se je začela debata o davčnem provizoriju. Ministerski predsednik je priporočal, da se začasni budget vsprejme in izrazil nado, da se utrdi ideja koalicio. Menger je zagovarjal začasni budget in se s spoštovanjem spominjal delovanja grofa Hobenwarta za poslednje krize.

Dunaj, 15. decembra. Pri nadaljevanju debate o budgetnem provizoriju v zbornici poslancev je pogrešal poslanec g. Karol Klun, kateri je občno odobral vladni program, v njem naglašanje verskega momenta. On upa, da vlada izpolni opravičene želje Slovencev. Posl. g. Ferjančič je izjavil, da je budgetni provizorij vladna potreba. Grof Hohenwart konstatuje soglasje mej vladu in večino, ki sledi iz večrajšnjih dobrohotnih besed ministerskega predsednika; z veseljem pozdravlja, da je ministerski predsednik obetal krepko upravo; upa, da se bode odličnim vladnim možem posrečilo napraviti

sporazumljenje, da pa bodo odločno postopali in skrajne zahteve zavračali. Nadeja se, da delovanje vlade omogoči njegovi stranki, jo vedno najkrepkejše podpirati. (Živahno odobravanje.)

Cetinje, 14. decembra. Z dovoljenjem papeževim je katoliški barski nadškof poslal izvod v slovanščini tiskanega misala carju ruskemu.

Lipsija, 14. decembra. Pred državnim sodiščem začela se je obravnava zaradi vojninstva proti francoskim častnikom, katere so prijeli v Kielu.

Dunaj, 16. decembra. Danes je trgovski minister odgovoril na več interpelacij, mej drugim na Zallingerjevo interpelacijo zastran nedeljskega počitka in izjavil, da je prodajanje na drobno dovoljeno dne 24. decembra do 7. ure zvečer, za 31. dan decembra pa to ni dovoljeno, on misli ohraniti in še popolniti postavne predpise o nedeljskem počitku pri obratih. — Zbornica je vsprejela v drugem in tretjem branju podaljšanje veljave zakona o lokalnih železnicah, ponižanje kolkovne pristojbine za odpoved stanovanj. Trgovski minister je napovedal, da se predloži moravskemu deželnemu zboru predloga lokalno-železniškega zakona. (Odobravanje.)

Berolin, 16. decembra. Profesor filozofije, Michelet, je umrl.

Neapolj, 16. decembra. Vozniki štrajkajo. Več so jih zaprli.

Indianapolis, 16. decembra. Podrl se je most čez Ohio pri Louisvillu. Od 25—78 je mrtvih.

Premovana tinktura za želodec lekarja Piccolija v Ljubljani je rahlo dijetno sredstvo, katero črev ne draži. Vpliva na prebavljive organe in okrepeča njih krožeče gibanje. Steklenica velja 10 kr. 584 2 10—2

Bolgarske obligacije. Če denar drago stoji, to gotovo pritiska na kurz papirjev, ki stojé previsoko, ker pri stalnem kurzu pomanjšuje dohodke, in padanje kurza je pa večja. Pri šeststotnih bolgarskih obligacijah ni te nevarnosti, ker so še vedno za 8 odstotkov pod pari, ter njih kurz raste, še vedno torej donosajo 6 $\frac{1}{2}$ odstotka. Ti papirji so zajamčeni z burgaskim in varnskimi pristaniščem, železnico v Ruščuk-Varno in gradečo se železnico Kaspičan-Sredce-Kistendil kot prvo hipoteko. Od poslednje železnice je delan del Sredce-Pernik; Kaspičan-Sumla se dela in Sredce-Roman se pa oddaja za 21.700.000 frankov. Donesek železnic se je letos znatno povišal. 570 (5)

Spominjajte se
'katoliškega sklada'
ob raznih prilikah!

Umrli so:
12. decembra. Elizabeta Breskvar, gostija, 71 let, Cerkvene ulice 7, vsled raka v želodcu.
13. decembra. Marjeta Selan, gostija 60 let, Vrtnice ulice št. 19. ostarelost.
14. decembra. Ivan Belič, posestnikov sin 9 let, Dunajska cesta 10. otrpnjenje srca. — Helena Gaurek, železniškega dostaviljavca žena, 76 let, Kolodvorske ulice 20. ostarelost. — Helena Bukovič, gostija 72 let, Poljanska cesta 39. ostarelost. — N. N. nepoznani mož okoli 50 let, Franz Jožefa cesta 1. se je vstrelil.

V bolnišnici:
11. decembra. Frano Garbajs, kajzarjev sin, 13. let legar.
13. decembra. Franc Brezovar, 70 let kronična vnetica ledij. — Luka Smértnik delavec, 45 let, let.

Tujci.
13. decembra.
Pri **Maliču**: Gross; Firnberg, Knittl, Falk in Fuchs, trgovci, z Dunaja. — Žulič, prof. v pok., iz Zagreba. — Ivo Radetič iz Prijedora. — M. Gruntar, notarjeva soproga, iz Ribnice. — Kaplja iz Litije. — Valentina Jelovšek, z Vrhnik. — Schmidburg, c. in kr. nadporočnik, iz Trsta. — Henrik Filesz iz Ljubljane.
Pri **Stonu**: Goldhammer, potovalec, in Mayr z Dunaja. — Elvenich iz Frankobroda. — Barach iz Brna. — Hord iz Duhe. — Vrbancič, trgovec, iz Gradca. — Guttmann iz Oseka. — Gospa Kotnik z Vrhnik. — Globotschnig, Polak iz Tržiča.
Pri **bavarskem dvoru**: Widmar, tesarski mojster, iz Kočevja.
Pri **južnem kolodvoru**: Devetak iz Kobarida.
Pri **avstrijskem caru**: Weiss, potovalec, z Dunaja. — Rant, trgovec, iz Polhovega Gradca.

Tržne cene v Ljubljani

dne 16. decembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenična m. st.	7 65	Speh povejen, kgr.	64
Rež.	6 10	Surovo maslo,	92
Ječmen,	6 10	Jajce, jedno	3
Ovas,	6 60	Mleko, liter	10
Ajda,	8 20	Govaje meso, kgr.	64
Proso,	5 80	Telečje	54
Koruz,	5 80	Svinjsko	56
Krompir,	2 23	Koštranovo	36
Leča, hktl.	13	Pišanec	45
Grah,	13	Golob	18
Pizol,	9	Seno, 100 kgr.	3 57
Maslo, kgr.	1	Slama,	87
Mast,	68	Drva trda, 4 kub. mtr.	7 7
Speh svež,	56	" mehka,	5 5

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju		
7. u. jut.		737 8	12	brezv.	oblačno
8. u. pop.		737 3	5 8	sl. zap.	"
9. u. zveč.		738 6	5 7	"	"
Srednja temperatura 4.2°, za 5.1° nad normalom					

VABILO

osnovalni zbor

Uradniškega stavbinskega društva
v Ljubljani,

kateri bude

dne 17. dec. 1893. l. ob 3 $\frac{1}{2}$ uri popoldne
v velikem letnem salonu hotela pri „Maliču“.

Dnevni red:

1. Nagovor t. č. predsednika.
2. Poročilo pripravljalnega odbora.
3. Čitanje in posvetovanje o pravilih.
4. Volitev društvenega vodstva.

616 2—2 **Pripravljalni odbor.**

Posebna vabila se ne izdajajo.

Na prodaj je 90 om. visok
križev pot

z ličnim okvirom vred. popolno izgotovljen, za nizko ceno

65 goldinarjev.

FR. TOMAN,

podobar in pozlatar, 582 6—6
v Ljubljani, sv. Petra cesta šte. 4.

606 **Vi ne kašljate več, če rabite** 20-2

Kaiserjeve prsne bonbone

ki so dobrega okusa in lajšajo kašelj, hripavost, prsni in plučni katar. — Pristno v zavitkih po 20 kr. ima gosp.

Viljem Mayr, lekarničar na Marijnem trgu.

Službo cerkvenika

išče **Janez Mazolnik**, stanujoč pri Št. Jakobu ob Savi. P. Ljubljana.

Službo lahko takoj nastopi. 612 4—2

Katoliška tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

Londonska kava

Je pražena in zmlata iz prezrelih kavinih zrn, drobirja in odpadkov finih kavinih vrst, kakor **Jawa, Ceylon, Domingo, Guatemala**, ki se nabere pri luženju in izbiranju v Angliji, ako finega okusa, aromatična in močna.

Ploščinaste pušice za poskušnjo

po 4 kilo čiste vsebine se pošiljajo po pošti proti povzetju gl. 4.80 že zacinjene in poštnine proste v vse kraje Avstro-Ogerske.

R. MAITI v Kopru.

60 15—5

MATIJA HORVAT,
čevljarski mojster,
v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32,
priporoča se precast. duhovščini in sl. občinstvu v obila naročanja raznovrstnega

Obuvala

katera izvršuje cenó, poštno, iz zanesljivo trpežnega blaga in po zahtevi od najfinejše do najprostejše oblike. 83 12—12

Božjast.

se ozdravi, ne da bi se zopet povrnila, tisočeri dokazujejo ta čudovit vseh znanosti. Obširna poročila z marko za odgovor naj se pošljejo na: 604 20-2
,Office Sanitas', Pariz, 20 Boulevard, St. Michel.

Podfosfornasto-kisli
apneno-železni sirup
prireja lekarničar **Julij Herbabny** na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolje priznani in priporočani **prsni sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi.** Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljuje fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešuje narejanje kostij. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo!

Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavlja pod enakimi ali podobnimi ime ti, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj te sorej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokollirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 599 20—2 97 1-20

O srednja razpošiljalnica za provincoje: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ **JULIJA HERBABNY-ja**, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: v Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju; J. Kupferschmied, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodám, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar. F. Prodám, M. Mizzam, drog.; v Brezah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovec: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladoviez; v Št. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravallo, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlju: J. Blažek; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Št. 24.051.

Vabilo.

608 1

Ze mnogo let oproščajo se blagotvoritelji čestitanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemlje oprostne listke na korist ubožnemu zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja si mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da sta razpečevanje oprostnih listkov tudi letos drage volje prevzela gospoda trgovec **Karol Karinger** na Mestnem trgu št. 8 in **Albert Schäffer** na Kongresnem trgu št. 7. Vrh tega bodo v smislu obstoječih ukrepov občinskega sveta mestni uradni sluga, kakor poslednja leta, tudi letos raznašali oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodi si za novo leto ali za god, je kakor do sedaj položiti **petdeset krajcarjev** in na vpisni poli poleg imena pristaviti število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljenе meje.

Pisnim pošiljtvam bodi pridejana razločna adresa.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 6. decembra 1893.

Glasovita

radi svojega učinka, odlikovana radi svojih zdravilnih lastnosti z častno diplomom in zlato svetinjo na razstavi v Londonu in Parizu, z zlato svetinjo v Briselju in Tunisu. 324 25

Želodčeva tinktura

G. Piccoli-ja, lekarja v Ljubljani

je vspešno dietetično sredstvo, katero krepi in zdravi želodec, kakor tudi opravi prebavnih organov izbornu pospešuje.

Izpelovatelj razpošilja jo proti povzetju zneska v zabojih po 12 steklenice za 1 gl. 36 novc., po 55 steklenice (zaboj tehta 5 kg) za 5 gl. 26 novc. Poštnino plača vedno naročnik. Cena eni steklenici 10 novceov.

Olepšave za božično drevesce.

KAROL BIENIUS

sedaj na Dunaju, I., Singerstrasse št. 11, Mezzanin.

Telefon 4929. 59 6-3

Najnižje tovarniške cene na debelo.

Velikanska novost! Žareče in kristalne krogle in jajca po 12 kr. in dražje.

Naravnost vpeljani japonski lampijoni za božična drevesca, mično transparentni po 6 kr. Čudovito se sukajoče kroglje po 3 kr., plodovi po 8 kr., orehi po 6 kr., jajca po 10 kr. in dražje, popolnoma obvita s srebrnimi nitkami.

Prekrasne novosti steklenih plodov in mičnih fantazijskih obeškov v jako lepo spreminjajočih se barvah. Narejene so tako, da se otroci ne poškodujejo, če se razbijejo. Karton z 12 kom. 30 kr. in dražje.

Novovratne odsvitajoče olepšave kakor angelji in zvezde za vrh drevesca kom. po 8 kr. in dražje. Plastični plavajoči božični angelji po 15 kr. in dražje.

Ceniki tisočerih lepih in najnovejših olepšav za božična drevesca zastoj. Nikjer nimam podružnice.

Velika zaloga vina.

Dominik Trojanšek,

veliki posestnik.

v Gorici, Via Municipia št. 8,

priporoča se posebno čast. duhovščini in drugim gospodom, ki želé imeti v restnici zanesljivo 598 16-4

dobro vino

belo in črno. Vsem naročiteljem vina zagotavljam najnižje cene in najboljšo blago. Imam izvrstno „rebulo“ iz goriske okolice, posebno dobro istrijsko vino „teran“ in posebno izvrsten „refoško“ v steklenicah iz l. 1889.

Pokušnja pošilja se prosto.

Naturni istrijski črni teran.

V najem se dá

veliko posestvo

v Dolju pri Borovnici s pohištvom na več let; pripravno je tudi za gostilno, ker e poleg ceste, pot ure od železniške postaje.

Pogoji s- morejo skleniti pri posestnici Mariji Borštnik, Kurja Vas št. 4 v Ljubljani.

V tej hiši, „Gostilna pri Ribiču“ v Ljubljani, se tudi tuji po najnižji ceni prenočujejo. 609 3-3

solidno blago

Janeza Dogan-a mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 15 (v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gld. do 40 gld., madrace na peresih 10 gld., dratene madrace 8 gld. 50 kr., pulte za mašne knjige itd. Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik z podobami zastoj in franko. 36 (30-26)

Najnižje cene

Za osnovo glavnice posebno pripravna

40 krona zastavna pisma

avstrijske osrednje zemlj. kreditne banke

pripoznan postavno kot sirotinskovarna in jamčevina zmožna. Ista so zavarovana po pravilih s hipotekarnimi terjatvami in vrhu tega je porok za nje akcijska glavnica štirih milijonov goldinarjev.

Obresti teh zastavnih pisem so brez davkov.

Ta zastavna pisma prodajamo brez upravnine po uradnem borznem kurzu. 618 (2-1)

Wechselstuben-Actien-Gesellschaft

WIEN, **MERCUR**, WIEN Mariahilfstr. 74 B.

Jedino pristni čudotvorni balzam

lekarja 602 (52)

A. Thierry - ja

v Pregradi pri Rogiški Slatini na Hrvatskem.

Lajša kašelj, ozdravlja prsi in pljuča ter vnanje in notranje skoro vse bolezni. V nobeni rodbini bi ne smel manjkati kot prva pomoč. Jeden sam poskus boče bolj poscil nego to oznanilo. — Pristen in neponarejen je balzam ta danes, ako je vsaka steklenica zaprta s srebrnim zaporkom, v kateri je vtisnena trdnica

A. Thierry, lekarna pri angelju varhu, Pregrada

ako ima vsaka steklenica ručič listek in je zavita v rabilni navod, na katerem je ista varstvena znamka z istim napisom kakor zgoraj. — Vsi drugi balzami, ki niso zaprti z mojim zaporkom, in vsi balzami, ki nimajo teh zunanjih znamenj, so ponarejeni posnetki, ki imajo v sebi tudi prepovedane škodljive in drastične tvarine, kakor „alojo“ in drugo. Tak balzam naj vsakdo kar vrne. Ponarejalce in posemalce mojega balzama ovadim po zakonu varstvenih znamk pri sodišču in ravno tako tudi prodajalce ponarejenih izdelkov. — Zvedenci vis. kralj. vlade (št. 5782, B. 6108) so ga preiskali ter priznali, da moj izdelek nima v sebi škodljivih tvarin. Dobi se v največ lekarnah. Kjer pa ni zaloga mojega balzama, naroči naj se naravnost in naslovi Lekarna pri angelju varhu A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogiški Slatini. — Do vseh poštih postaj avstro-ogrskih velja s frankirano pošiljavo: 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krome, 60 malih ali 30 dvojnih steklenic 12 kron 60 vin.; za Bosno in Hercegovino velja frankirana pošiljatev 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 5 kron, 60 malih ali 30 dvojnih steklenic 15 kron. — Razpošilja ga samo za poslani denar ali po poštnem povzetju.

Moč in delovanje pravega angleškega čudotvornega mazila.

Schutzengel-Apotheke

Angleško čudotvorno mazilo za najhujše, tudi zastarele bolezni trpečega diševstva, rahljeno z najboljšim vspehom, nedosogljivo pri zdravljenju ran, kakor tudi lajšani bolečin, je prav za prav le spojenje čudotvornih naravnih močij ručiča „rosa centifolia“ v zvezi z drugimi radi svoje zdravilne moči znamenitimi snovmi.

Angleško čudotvorno mazilo se rabi: Za razbolele prsi pri otrocih, tiskanju mleka, strjenju prsi pri pienu, vsakovrstnih starih bolečinah, pri ranjenih nogah, ranah, iz katerih teče, pri oteklih nogah, in celo pri bramorici, pri vrezinah, vsečinah, ustreljinah, vbočinah in zmočkaninah, pri izvlečenju tujih zr. kakor stekla, fesenih trčic, peska, svinečnih zrn, trnovitd., pri mehurjih, zarastkih, bulah, cela pri raku, pri črvi v prstu ali takomenovanu napaki, nohtnicah, mehurjih, ožgjenih nogah, opeklinah vsake vrste, ožgjenih udih, če se bolnik preloži, ulisah na vrstu, gletah, šumenju po usesih, in otroških rnah.

Angleško čudotvorno mazilo je za uporabo kolikor starejše toliko izvrstnejše.

Prisposobljivo je torej družinam, da imajo vedno pri rokah to edino varovalno sredstvo.

Manj ko dve puščici se ne razpošiljata; pošlje se le za poslani denar ali s povzetjem. Poštnina, vozni list, zavijanje itd. ter dva lončka velja 3 krome 40 vinarjev.

Mnogoštevilna spričala so na razpolago.

Kupčevalce svarim pred navednim ponarejenim mazilom in prosim, naj vsakdo pazi na vrhu lončka vizgano varstveno znamko in trdnico „Lekarna angelj varuh A. Thierry-ja v Pregradi“. Vsak lonček mora biti zavit v ravno tak rabilen navod z varstveno znamko.

Ponarejalci in posemalci mojega edinega čudotvornega mazila so strogo kaznjivi po zakonu glede varstva znamk, istotako tudi prodajalci ponarejenih izdelkov.

Dobiva se edino le v

lekarni „angelja varuha“ A. Thierry

v Pregradi pri Rogiški Slatini.

Uradno in zdravniško potrjeni predpis, kako se pripravlja, je na razgled. Dobiva se skoro po vseh lekarnah. — Kjer ni nikako zaloga mojega balzama, naj se naroči neposredno in naredi naslov: Lekarna pri „Angelju varuhu“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogiški Slatini.

Številka zapisnika varstvenih znamk za Avstro-Ogersko je: 4624.

Zdravila za živino.

Skušena redilna štupa za živino,

za konje, rogato živino, ovce in prašiče itd.

Rabi se skoro 40 let z najboljšim vspehom večinoma po hlevih, ako živinče ne more jesti, slabo prebavlja; zboljšuje mleko in nareja, da krave dajo več mleka.

Zamotek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju kolén, otrpnenju v boku, v križu, otekanju nog, mehurjih na nogah itd.

Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 steklenice samo 4 gld.

Ta zdravila za živino se dobijo v 203 36

lekarni Trnkóezi-ja

v Ljubljani zraven rotovža in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

Najnižje cene in najboljšo blago.

Najboljše in najceneje kupuje se

železo, raznovrstna železnina, cement, okove itd. pri

Andreju Druškoviču,

v Ljubljani

Mestni trg 10.

ZALOGA

272 33

nagrobnih križev, štedilnikov in njih posameznih delov, ledenic, finih žag itd. po najnižjih cenah.

Zaloga železniških šin po najnižjih cenah.

Na prodaj so:

1. Fr. Gestrinova hiša z vrtom (1 oral 178 štir. sežnjev) na Poljanski cesti št. 17;
 2. senožet, 33 ar 74 m², vlož. št. 234 katastr. občine Karlovska predmestje;
 3. zemljišče, senožet in njiva, 1 oral 827 štir. sežnjev, vlož. št. 270, Karlovska predmestje. in
 4. senožet, 969 štir. sežnjev, vlož. št. 1120, Trnovsko predmestje.
- Ponudbe sprejema notar gosp. I. Gogola v Ljubljani do 20. decembra t. l.

600 3-3

Pisateljsko podporno društvo.

Solidne, zložne
močne in
čudovito cenene

stole

vsake vrste ponuja
prva kranjska tvornica

za upogneno pohištvo
samo iz napojenega ma-
sivnega lesa.

Jos. Verbič-a

v Bistri,
pošta Borovnica.
(230 52-34)

Št. 10929.

Razpis.

595 3-3

Za Kranjsko se razpišejo sledeče

službe okrožnih zdravnikov

in sicer:

a) z letno plačo 800 gld.:

1. v Bohinjski Bistrici;
2. v Crnomlju;
3. v Kočevski Reki;
4. v Senožečah.

b) z letno plačo 700 gld.:

5. v Metliki.

c) z letno plačo 600 gld.:

6. v Logatcu;
7. v Postojni.

Prosilci za jedno teh mest vložé naj svoje prošnje pri deželnem odboru kranjskem v Ljubljani.

do 31. decembra 1893. leta.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosežanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dné 1. decembra 1893.

Mej dobrimi stvarmi najboljše

604 3-2 je

kranjski
liker iz
planinskih zelišč

J. Klauer-ja
v Ljubljani.

Isti je nedosežen gledé dobrote
in blagodejno upliva na prebavne
iorgane.

Glasom analize sodnega kemika gosp. profesorja
B. Knappitseh-a je ta kranjski liker iz planinskih zelišč
popolnoma čist in brez vseh zdravju škodljivih tvarin.

Kovertes firmo
priporoča
Katoliška Tiskarna
po nižjeji ceni.

Brata Eberl,

338 26-24

izdelovatelja napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in mebelje.

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4.

Prevzameta vsa v njih stroko spadajoča dela v mestu
in na deželi. Dobra, fina dela, najnižje cene.

Primerna božična in novoletna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 620 26-1

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu,
ravno tako tudi

nihalnih, stenskih
in budilnih ur

in le dobre do najfineše kakovosti po naj-
nižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih nihalnih, stenskih in bu-
dilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Št. 24.086.

Razpis.

611 2-2

Da se zagotovi zalaganje mestne občine ljubljanske s stavbinskim in rezanim lesom, s kamnoseškimi deli in z materijalom, ter s posipalnim materijalom za javne ceste in pa preskrbovanje mestne vožnje za 1894., oziroma 1895. in 1896. leto, vrši se se bodo pismene dražbene obravnave pri stavbinskem uradu mestnega magistrata (Mestni trg št. 27, II. nadstropje) in sicer:

1. za dobavo stavbinskega in rezanega lesa, 19. dan decembra letos ob 10. uri dopoldne;
2. za dobavo kamnoseških del in materijala, 19. dan decembra, ob 4. uri popoldne;
3. za dobavo posipalnega materijala za javne ceste, 20. dan decembra ob 10. uri dopoldne in
4. za oddajo mestne vožnje, 20. dan decembra ob 4. uri popoldne.

Dotični pogoji in druge podrobnosti pozvedó se v pisarni stavbinskega urada v navadnih uradnih urah. Dotični podjetniki se opozarjajo, da se bodo sprejemale ponudbe le posameznih obstoječih tvrdk in posameznih podjetnikov in da so določena vadija pred dražbo dražbenemu komisijonu vročiti ali pa pri mestni blaginici deponirati. Na ponudbe, ki ne bodo v pravem času vložene, se ne bode oziralo.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 9. decembra 1893.

Za Božič

priporoča

619 2-1

mične novosti

v kravatih ovratnikih ma-
šetih, rokovicah, pajčola-
nih, šalih, predpasnikih
žepnih robcih, dežnikih in
strmanega (birkanega) blaga

po najnižjih cenah

Alojzij Persché, Stolni trg 22,
poleg rotovža.

Ivan Kregar

izdelovatelj cerkvenega orodja

v Ljubljani, Poljanska cesta 8

(poleg Alojzjevišča) 74 9

se priporoča prečastiti duhovščini, slav.
cerkvenim predstojništvom in cerkvenim
dobrotnikom v najnatannejše in točno
izdelovanje vsakovrstne

cerkvene posode

iz zlata, srebra ali druge kovine
po uzorcih ali lastnem načrtu.

izvršeno blago pošlje dobro, varno
zavito poštine prosto. 211 29 52-37

Neobhodno potrebno za vsako gospodinjstvo je

Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava

33 52-51

z okusom navadne kave. Ta kava daje to nedosežno prednost, da se škodljivemu uživanju namešane ali s surrogati pomešane navadne kave lahko odrečemo in dobimo okusnejšo, pri tem pa še zdravjšo in redilnejšo kavo. — Nепrekosljiva kot dodaja navadni kavi. — Pona-redeb se skrbno izogibaj. — 1/2 kilo 25 kr. — Dobiva se povsod.

Pristno samo v belih zavitkih s podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko.

DR. ROMAN JACOBI,

zobni zdravnik v Ljubljani, Stari trg št. 4,

ustavlja po najnovejši in najboljši metodi

umetne zobe in zobovja.

Plombira in trga zobe v narkozi (umetno spanje) brez bolečin. Zdravi sploh vsako ustno bolezen.

Ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. — Ob praznikih od 9. do 11. ure dopoldne. — Ob petkih za siromake od 9. do 10. ure dopoldne.

86 (24)

→ Lepa mladinska knjižica! ←

Darilo o Novem letu:

POMLADNI GLASI

posvečeni

SLOVENSKI MLADINI.

II. in III. zvezek

Uredil

ALOJZIJ STROJ.

Založili sodruđniki.

Tiskala Katoliška Tiskarna v Ljubljani, 1893.

Prodaja se v Katoliški Bukvarni mehko vezan izvod po 20 kr., lično vezan po 30 kr., po pošti 5 kr. več.

Pismena naročila sprejema tudi Ivan Štrukelj v ljubljanskem semenišči.

II. zvezka je še nekoliko izvodov ravno tam in po isti ceni na prodaj.

← Lepa mladinska knjižica! →

! Darila za božične praznike!

po prav nizkih cenah.

Priporočam vsake vrste 613 6-2 žepne ure, stenske ure in prav lepe ure z nihalom, nove vrste verižice, uhane, prstane, zapestnice in vse, kar v to stroko spada.

Pa še nekaj novega!

Slučajno sem v Švici veliko urarskega blaga kupil, ter ga hočem tudi po ceni razprodati.

Za prav obilen poset se priporoča

Fran Čuden, preje Slonove ulice, zdej Glavni trg št. 25.

'SLAVIJA'

vzajemno zavarovalna banka v Pragi zavaruje

človeško življenje

po vseh kombinacijah

mного ugodneje, ko vsaka druga zavarovalnica.

Cleni banke „Slavije“ imajo brez posebnega priplačila pravico do dividende, katera je doslej iznašala po 10%, 20%, 25% in **jedno leto celó 48%**.

Za škode izplačala je doslej banka „Slavija“ čez **dvajset milijonov goldinarjev**. — Po svojih rezervnih in poroštenih fondih more se meriti z vsako drugo zavarovalnico.

Kako koristno in potrebno je zavarovanje življenja, dokazujejo naslednje

primere:

1. Helena Arbeljnova, kramarica v Ljubljani, zavarovala se je dne 5. maja 1884. Do svoje smrti dne 15. februarja 1885 splačala je 32 gld. 54 kr. zavarovalnine; banka „Slavija“ pa je izplačala njenim dedičem 1000 gld.
2. Dr. Fran Ambrožič, mestni zdravnik v Ljubljani, zavaroval se je dne 30. januarja 1875. Do svoje smrti dne 11. februarja 1891 uplačal je 1352 gld. 52 kr.; banka „Slavija“ pa je rodbini njegovej izplačala 3000 gld.
3. Ivan Zor, c. kr. brzojaeni kontrolor v Ljubljani, zavaroval se je dne 10. decembra 1871. Do svoje smrti dne 8. febr. 1885 uplačal je 1393 gld. 92 kr.; banka „Slavija“ pa je izplačala njegovej rodbini 3000 gld.
4. Miha Serdič, uradnik v Trstu, zavaroval se je dne 30. novembra 1878. Dasi je do svoje smrti dne 14. julija 1880 uplačal le 80 gld. 16 kr., prejeli so dediči njegovi od banke „Slavije“ 1200 gld.
5. Marija Lenčkova, posestnica na Blanici ob Savi, zavarovala se je dne 5. maja 1870. Ko je umrla dne 24. maja 1882, izplačala je banka „Slavija“ dedičem njenim 5000 gld., dasi je bilo uplačane zavarovalnine le 2292 gld. 16 kr.
6. Ivan Vlah, posestnik v Jušičih, zavaroval se je dne 25. novembra 1888 za 1000 gld. in dne 30. aprila 1890 zopet za 1000 gld. Na obe zavarovanji splačal je do svoje smrti dne 13. januarja 1892 vsega vkup 192 gld. 16 kr.; dediči njegovi pa so prejeli od banke „Slavije“ 2000 gld.
7. Ivan Železnikar, urednik „Slov. Naroda“ v Ljubljani, zavaroval se je dne 30. junija 1882 za 1000 gld. Do svoje smrti dne 26. januarja 1891 uplačal je 381 gld. 60 kr.; banka „Slavija“ pa je izplačala dedičem 1000 gld.
8. Peter Budnar, c. kr. poštni ošcijal v Ljubljani, zavaroval se je dne 10. maja 1876, ter je do svoje smrti dne 10. aprila 1892 uplačal 597 gld. 12 kr. Banka „Slavija“ izplačala je pa rodbini njegovej 1500 gld.
9. Andrej Velikanje, gostilničar v Ilirski Bistrici, bil je zavarovan od 15. dne maja 1880 do 3. dne junija 1887 in je v tej dobi uplačal 364 gld. 80 kr.; banka „Slavija“ pa je po smrti njegovej izplačala vdovi 1000 gld.
10. Reza Kernova, kramarica v Cerkljah pri Kranju, zavarovala se je dne 20. aprila 1884 za 1000 gld. in banka „Slavija“ izplačala je njenim dedičem ta znesek, dasi je do svoje smrti dne 21. septembra 1892 uplačala le 241 gld. 20 kr.
11. Ernesta Jelušičeva, soproga občinskega blagajnika v Kastvu, bila je zavarovana od 5. februarja 1884 do 19. avgusta 1888 ter je v tem času uplačala 187 gld. 60 kr.; banka „Slavija“ pa je izplačala njenemu soprogu 1000 gld.

Vsa pojasnila o zavarovalnih zadevah daje radovoljno generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani

120 25-22

v lastni hiši, Gospodske ulice št. 12.

Dunajska borza.

Dne 16. decembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 40 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 „ 20 „
Zlata renta 4%, davka prosta	118 „ 15 „
4% avstrijske kronina renta, 200 kron	96 „ 45 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1005 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	342 „ 25 „
London, 10 funtov strl.	124 „ 80 „
Napoleonor (20 fr.)	9 „ 94 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 92 „
Nemških mark 100	61 „ 40 „

Dne 15. decembra.

Ogerska zlata renta 4%	116 gld. 35 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94 „ 10 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	145 „ — „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	161 „ — „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	194 „ 50 „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 „ 30 „
4% kranjsko deželno posojilo	97 „ 60 „
Kreditne srečke, 100 gld.	197 „ 50 „
St. Genois srečke, 40 gld.	69 „ 25 „

4% srečke dunajske parobrodne družbe	138 gld. — kr.
Avstr. rubečega križa srečke, 10 gld.	19 „ — „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ 25 „
Salmove srečke, 40 gld.	71 „ — „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	47 „ 50 „
Ljubljanske srečke	25 „ 40 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 „ 50 „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2890 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	107 „ — „
Papirnih rubeljev 100	131 „ 75 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjše dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.